

SCHAFFHAUSEN'E HOŞ GELDİNİZ

Yeni Taşınanlar için Rehber

2

KÜNYE:

- Yayıncı: Kanton Schaffhausen, Departement des Innern
1. Baskı: 2015
Redaksiyon: Integres, Integrationsfachstelle für die Region Schaffhausen
Chantal Bründler
Teminat adresleri: Sekretariat Departement des Innern
8200 Schaffhausen
Tel. +41 52 632 74 61 / E-posta sekretariat.di@ktsh.ch
Integres
8200 Schaffhausen
Tel.+41 52 624 88 67 / E-posta info@integres.ch
Tasarım: Sepp Pircher
Görseller: BBF Communication + Design: Sayfa 19 sğ, 20 sğ, 21, 23 o, 24, 31 sl, 34 o, 35
Chantal Bründler: Sayfa 11 sğ, 23 sl / sğ,
Kültürler Evi: Sayfa 11 sl
Höhere Fachschule Schaffhausen, Fotoğrafçı Michael Kessler: Seite 29
Koordinationsstelle öV, Kt. SH: Sayfa 16
Sepp Pircher: Sayfa 6 o / sğ, 8 sl, 12, 15 sğ, 18, 20 sl, 26, 28, 30, 31 sğ, 34 sğ, 36
Stadtarchiv Schaffhausen: Sayfa 9 sl
Wirtschaftsförderung Kanton Schaffhausen, Fotoğrafçı Röbi Bösch: Sayfa 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 o, 10,
13, 14, 15 sl, 16, 17, 19 sl, 22, 25, 27, 32, 33, 34 sl, 40
www.parlament.ch: Sayfa 9 sl
(sl = solda, o = ortada, sğ = sağda)
Baskı: Unionsdruckerei AG Schaffhausen
Baskı kağıdı: REFUTURA FSC; %100 dönüşümlü kağıt, klorürsüz ağartılmış, nötr CO2 emisyonlu.

İÇİNDEKİLER

HOŞ GELDİNİZ! _____	4
WILLKOMMEN! _____	5
ÇOK YÖNLÜ İSVİÇRE _____	6
SCHAFFHAUSEN BÖLGESİ _____	7
TEMEL DEĞERLER _____	9
VARMAK VE İKAMET ETMEK _____	10
ANLAŞMAK VE ENTEGRE OLMAK _____	11
MESKENLERDE OTURMAK _____	13
MOBİLİTE _____	16
İŞ _____	18
SOSYAL GÜVENÇE _____	20
VERGİLER _____	22
EVLİLİK, AİLE VE ÇOCUKLAR _____	23
OKUL _____	26
EĞİTİM VE YÜKSEK TAHSİL _____	28
SAĞLIK _____	30
REKREASYON VE KÜLTÜR _____	32
GÜNLÜK İŞLER _____	34
SIYASİ YAŞAM _____	35
ADRESLER _____	37

HOŞ GELDİNİZ!

4

*Schaffhausen Kantonuna Hoş Geldiniz!
Grüezi mitenand!*

Schaffhausen Kantonuna yerleşmeye karar vermiş olmanız bizi çok sevindirmiştir. Kantonumuzun size sunduğu olanaklar sayısızdır: Cazip mesken ve iş olanakları, iyi ulaşım imkanları, modern bir eğitim sistemi ve bozulmamış bir tabiat. Görkemli Ren nehri, yeşil Randen ve Klettgau dağlıkları, etkileyici Rebberg dağları, keşfedilmeye ve dinlenmeye davet çıkarır.

Schaffhausen Kantonunda en farklı köken ve kültürden insanlar barış içerisinde bir arada yaşamaktadır. Herkesin bireyselliğine ve kimliğine eşit şekilde saygı gösterilir. Bu saygı ve hoşgörü kendiliğinden oluşan bir şey değildir; dolayısıyla buraya göç edenler de, yerli halk da buna katkıda bulunmak zorundadır. Bunun temelinde, karşılıklı saygı, açık olma ve hoşgörülü davranma yatar. Canlı bir cemiyet coğrafyası, çok sayıda eğitim olanağı ve sayısız kültürel etkinlikler, yerel halk ile temasa geçmek ve toplumsal hayata katılmak için birer fırsattır.

Bu fırsatlardan yararlanın!

Amacımız, siz ve ailenizin Schaffhausen Kantonunda kendinizi iyi hissetmeniz, başarılı olmanız ve aktif bir şekilde toplumsal hayata katılmanızdır. Bu broşür size destek olması ve yeni yurdunuzla ilgili önemli ve faydalı bilgiler sunması için hazırlandı. Size yeni evinizde iyi bir başlangıç yakalamanızı, çok sayıda etkileyici insanlarla karşılaşmanızı ve heyecan verici deneyimler edinmenizi dileriz.

Kantonun bakanlar kurulu adına sizi Schaffhausen Kantonunda içtenlikle selamlıyorum.

Ursula Hafner-Wipf, Kanton Başkanı

WILLKOMMEN!

*Herzlich willkommen im Kanton Schaffhausen!
Grüezi mitenand!*

5

Es freut uns sehr, dass Sie sich entschieden haben, im Kanton Schaffhausen zu leben. Unser Kanton hat viel zu bieten: Ein attraktives Wohn- und Arbeitsplatzangebot, gute Verkehrsverbindungen, ein zeitgemässes Bildungssystem und eine intakte Landschaft. Der majestätische Rhein, der grüne Randen und der Klettgau mit seinen beeindruckenden Rebbergen laden zur Erkundung und Erholung ein.

Im Kanton Schaffhausen leben Menschen unterschiedlichster Herkunft und Kulturen friedlich zusammen. Die Individualität und Identität aller werden respektiert. Dies ist nicht selbstverständlich und alle Beteiligten - die Zuziehenden wie auch die einheimische Bevölkerung - müssen ihren Beitrag leisten. Zentrale Grundlagen dafür sind gegenseitiger Respekt, Offenheit und Toleranz. Ein reges Vereinsleben, zahlreiche Bildungsangebote und eine Vielzahl kultureller Veranstaltungen bieten die Chance, mit der einheimischen Bevölkerung in Kontakt zu treten und am gesellschaftlichen Leben teilzunehmen. Nutzen Sie diese!

Unser Ziel ist, dass Sie und Ihre Familien sich wohl fühlen im Kanton Schaffhausen, dass Sie erfolgreich sind und aktiv am gesellschaftlichen Leben teilnehmen. Diese Broschüre soll Sie dabei unterstützen und Ihnen wichtige und nützliche Informationen zu Ihrer neuen Heimat liefern. Wir wünschen Ihnen einen guten Start an Ihrem neuen Lebensort, viele eindruckliche Begegnungen und spannende Erlebnisse.

Im Namen des Regierungsrates heisse ich Sie herzlich willkommen im Kanton Schaffhausen.

Ursula Hafner-Wipf, Regierungsrätin

ÇOK YÖNLÜ İSVİÇRE

6

İSVİÇRE'DE SİYASİ VE KÜLTÜREL OLUŞUM

İsviçre, dört farklı dil bölgesinden oluşan küçük bir ülkedir. Bu dört bölgede ülkenin dört resmi dili konuşulur: Almanca, Fransızca, İtalyanca ve Romansça.

Bu bölgelerdeki yaşam tarzlarında da ufak tefek farklılıklar fark edeceksiniz. İsviçre bir irade ulusudur: Ne etnik açıdan, ne de dilsel veya dinsel açıdan bir bütünlük oluşturur.

İsviçre'nin devlet yapısı federal bir yapı olup siyasi açıdan üç düzeye bölünür: Konfederasyon, kantonlar ve belediyeler. Federal anayasa, yasamanın temelini oluşturur ve birlikte yaşamın temel ilkelerini düzenler. Konfederasyon ile kantonlar arasındaki görev paylaşımı ile resmi kurumların yetkilerini tarif eder.

KONFEDERASYON

Konfederasyon, İsviçre'de devlete verilen addır. Ülkenin Türkçedeki resmi adı İsviçre Konfederasyonudur. Konfederasyon, federal anayasanın ona yetki verdiği bütün alanlarda yetkilidir. Örneğin bütün ülkede geçerli yasaların düzenlenmesinde, dış ve güvenlik politikasında veya gümrük ve para konularında. Anayasal olarak konfederasyonun yetki alanına doğrudan girmeyen görevler, bir alt düzeydeki yetki alanına girer: kantonlara.

KANTONLAR

Eskiden loca da denen kantonlar, 1848 yılında bir konfederasyonu oluşturmuş olan devletlerden oluşur. Her kantonun kendi anayasası, kendi parlamentosu, hükümeti ve mahkemeleri vardır.

BELEDİYELER

Bütün kantonlarda olduğu gibi, Schaffhausen Kantonu da belediyelere bölünmüştür. Belediyelerin yaklaşık beşte birinin kendi parlamentosu vardır. Bunlarda halk, istek üzerine veya yasa gereği düzenlenen referandumlarda önemli hususlarda doğrudan karar verebilmektedir. Schaffhausen Kantonundaki belediyelerin beşte dördü dolaysız demokrasi ile yönetilmektedir. Bunlarda kararlar, belde sakinleri toplantılarında alınır. Belediyeler, konfederasyon ve kanton yönetimi adına nüfus kayıtlarını tutarlar. Bunlar ayrıca okul ve sosyal hususları, enerji tedariki, yol yapımı ve şehir planlaması ya da vergiler hakkında karar verir. Belediyelerin özerklik derecesini ilgili kanton belirler. Bu nedenle bu özerklikler yer yer çok farklı olabilir.

- www.sem.admin.ch >Dokumentation >Publikationen: Federal Broşür „İsviçre'ye Hoş Geldiniz - Yeni Taşınanlar için Bilgiler“ Birçok dile çevrilmiştir.
- www.ch.ch: İsviçre ve kurumları kısa kısa.
- www.swissworld.org: İsviçre hakkında bilgiler.

SCHAFFHAUSEN BÖLGESİ

BAĞIMSIZ BÖLGE

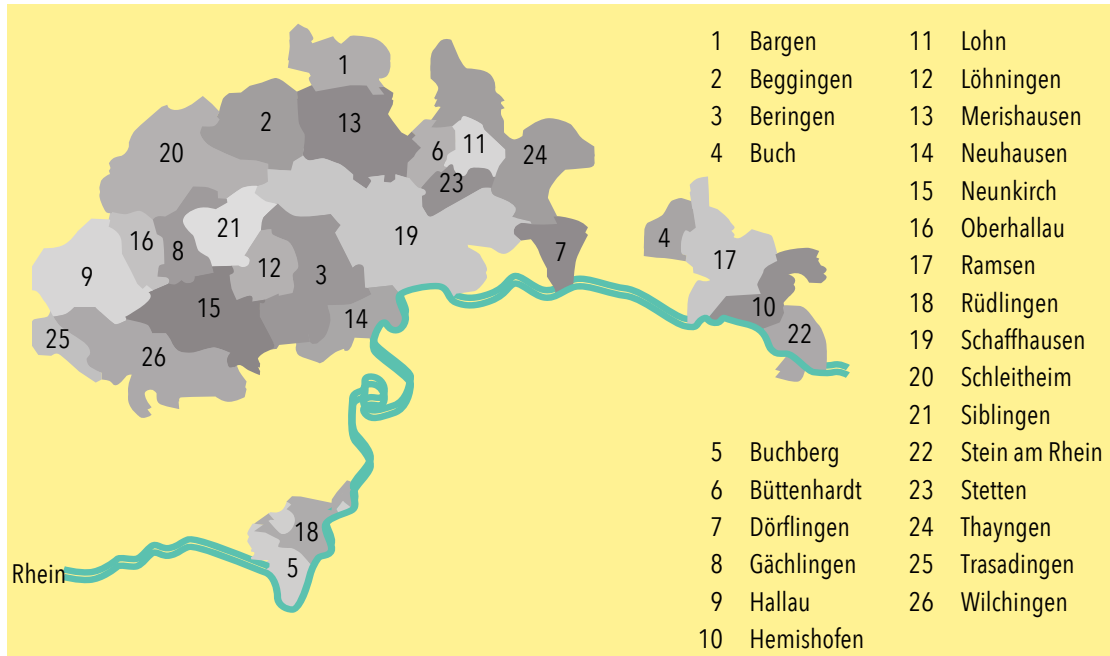
Schaffhausen'de yaşayanlar, kısa mesafeleri, yüksek yaşam kalitesini, güzel yerleşim yerlerini, adeta kapının önünde bulunan dinlenme alanlarını ve olağanüstü kültür ve spor olanaklarını takdir eder. İsviçre'nin en kuzey kantonu olarak Schaffhausen sınırları büyük ölçüde Almanya'ya bitişiktir. 185 kilometrelik sınırlarının %85'i Almanya'nın Baden-Württemberg eyaletine dayanır. Kanton toplam 1740 sınıır taşı ile çevrilidir. Bu nedenle kantonun kurumları farklı düzeylerde sadece komşu kantonlarla değil, aynı zamanda Alman komşularıyla da açık ve yapıcı bir temaslar içindedir.

Kantonumuz, her biri Ren nehrinin kuzeyinde bulunan ve aralarında bağlantı bulunmayan üç farklı bölgeden oluşur. Bu bölgelerin en büyüğü, Schaffhausen'deki Ren kıvrımı ile Neuhausen/Rheinfall'dan Klettgau dağılığına, Randen bölgesine ve Reiat yaylasına kadar uzanır. Kantonun doğusunda Untersee gölünün çıkışında Steiner Zipfel adı verilen daha küçük bir bölge bulunur; güney doğusunda ise Buchberg ve Rüdlingen köylerinin bulunduğu kantonun en güney bölgesi yer alır.

Schaffhausen etrafındaki coğrafya orta İsviçre topraklarının kenarında yerleşir. Sarp olmayan tepeleri ve vadileri, Jura dağlarının uzantıları olarak, en son buz devrinde meydana gelmiş olan buzul hareketlerinin izlerini taşır.

Bölgenin coğrafyası çok yönlüdür ve özellikle eşsiz Ren havzasının manzaraları, geniş ormanlar ve ekin alanları ve özenle budanan üzüm bağları ile karakterize olunur. Kantonun yüzölçümü 298 kilometre kare olup İsviçre toprağının %0,7'sini temsil eder. Kantonun 26 beldesinde yaklaşık 78 bin kişi yaşamakta olup bu rakam bütün İsviçre halkının yaklaşık %1'idir. Bu rakamlarla Schaffhausen İsviçre'nin en küçük kantonlarından biridir.

- www.sh.ch: Schaffhausen Kantonunun resmi internet sitesi. Yerel idareler, hükümet ve parlamentodan bilgiler içerir.
- www.sh.ch > Kurzportrait: Kantona ait özet tablo.

SCHAFFHAUSEN BÖLGESİ

8

TARİHÇE

Alemanların erken Ortaçağ'da buraya yerleşmesiyle Schaffhausen bölgesinin günümüzdeki yerleşim düzeninin temeli atılmış oldu. Neredeyse kantonun tamamında 7. yüzyıldan kalma Aleman kalıntıları bilinmektedir. En önemli yerleşimler, Roma döneminde olduğu gibi Schleithem ve Stein/Ren'de bulunmaktadır.

Milattan sonra ilk binyıl geride bırakıldıktan sonra, o zamana kadar özellikle tarım yöresi olan bölge ekonomik bakımından büyük bir dinamizm göstermiştir. En geç 11. yüzyılda Ren ırmağı ile bağlantısı önem kazanmıştır. Schaffhausen ve Stein/Ren şehirlerine para basma ve pazar açma hakkı verilmesi, özellikle Schaffhausen şehrinin sergilediği hızlı büyüme ve artan ticaret faaliyetlerine borçludur. En önemli su yolu olan Ren nehrinin Rheinfall şelalesi ile kesilmiş olmasını Schaffhausencililer, talep ettikleri vergi ve gümrük ücretleri karşılığında yük indirme, bindirme ve taşıma hizmetleri sunarak değerlendirmiştir. Çevredeki beldeler üzerine egemenlik hakları elde edilmesiyle güçlü bir şehir devletinin kurulması başlamıştır. Ortaçağ'da Schaffhausen sık sık bölgedeki büyük güçlerin arasında kalmıştır. Bağımsızlığını sürdürebilmek amacıyla, Schaffhausen 1501 yılında İsviçre konfederasyonuna katılmış ve konfederasyonun kuzey sınırını muhafaza etme görevini üstlenmiştir. Bu görevi kapsamında, büyük ölçüde feodal beylerin hizmetindeki serflerin eliyle kurulmuş ve günümüzde şehrin simgesi haline gelmiş olan Munot hisarı da yapılmıştır.

DEMOKRATİK DEĞİŞİM

18. yüzyılın sonuna kadar şehirlerdeki esnaf localarının temsilcileri sınırsız olarak kırsal alanlarda yaşayan halkın üzerinde hükmediyordu. Fransız Devrimine paralel olarak gelişen akımlarla birlikte, kırsal alanlardaki

halk, şehirliyle aynı hak ve özgürlükleri elde etmek için savaşıyordu. Schaffhausen Kantonu ve şehri ile 35 bağımsız belde, 19. yüzyılda kurulmuştur.

19. yüzyılın başına kadar Schaffhausencililer büyük ölçüde tarım faaliyeti, el sanatları ve ticaretle geçiniyordu. Ekonomide meydana gelen köklü değişimin temelini atan bir takım sanayi öncülerinin özverisiyle bu durum değişmiştir. Schaffhausen 19. ile 20. yüzyılda, ünlü çok sayıda şirket ile önemli bir sanayi beldesi haline gelmiştir.

EKONOMİK KALKINMA

1950'li ve 1960'lı yıllarda bölge genel ekonomik büyümeden nasibini alır. Georg Fischer, SIG, IVF gibi köklü şirketlerin yanı sıra başka şirketler de ileri düzeyde gelişme gösterir, yeni şirketler kurulur. Neredeyse işsiz kimse yoktur. Aksine: işgücü darboğazı yaşandığı için yurt dışından - o zamanlar özellikle İtalya'dan - işçi çağrılmak zorundaydı.

1990'lı yıllarda baş gösteren ekonomik kriz ise endüstriyel istihdamda önemli düşüşe neden olur. Schaffhausen durumunu düzeltmek amacıyla ekonomik yapılanmasını daha geniş tutmak zorundadır. Yeni işletmelerin bölgeye yerleşmesi ve mevcut işletmelerin reformlar gerçekleştirilmesi ile birlikte hizmet sektörünün önemi artar. 1990'lı yıllarda göç sonucu nüfusta önemli ölçüde azalma yaşandıktan sonra, birkaç yıldır nüfusta yeniden bir artış görülmektedir. Yurtdışından - özellikle komşu Almanya'dan - yeniden çok sayıda insan buraya göç etmeye başlamıştır.

► www.allerheiligen.ch: Allerheiligen Manastırı Müzesi (Museum zu Allerheiligen), özellikle Schaffhausen bölgesi ile ilgili tarih, arkeoloji, sanat ve tabiat bilimini bir çatı altında toplamaktadır.

TEMEL DEĞERLER

TEMEL HAKLAR

İsviçre ve onunla birlikte Schaffhausen Kantonu da, her bireyin özgürlüğü, hakları ve yükümlülüklerine önem vermektedir. İyi bir birlikteliğin temeli karşılıklı saygı ve hoşgörü ile aynı temel değerlerin kabul edilmesinde yatar.

Temel değerler Federal Anayasa ile Kanton Anayasasında saptanmıştır. Bu haklar, İsviçre'de yaşayan herkes için geçerlidir, yani yabancı uyruklu kişiler için de.

Hak Eşitliği

Devlet bütün insanlara eşitçe davranmalıdır. Bu demektir ki, hiç kimse cinsiyeti, yaşı, kökeni, ırkı, dili, dini, sosyal konumu, dünya görüşü, yaşam tarzı veya engelliliği nedeniyle ayrımcılığa maruz bırakılamaz.

Kadın-Erkek Eşitliği

Erkekler ile kadınlar, aile, eğitim ve iş hayatında eşit haklara sahiptir. Erkekler ve kadınların aynı iş için aynı ücreti almaya hakları vardır.

Yaşama ve Kişisel Özgürlük Hakkı

Her insanın yaşamaya hakkı vardır. İdam cezasının verilmesi yasaktır. Herkesin kişisel özgürlük hakkı vardır. Bu demektir ki, hiç kimsenin yaralanmasına izin verilmemeli ve herkes dilediği gibi özgürce yerini değiştirebilmelidir.

Evlenme Hakkı

18 yaşını tamamlayan herkes evlenme hakkına sahiptir.

Dini Özgürlük

Herkes dinini özgürce seçebilir ve ifa edebilir. Hiç kimse bir dine mensup olmaya ya da katılmaya zorlanamaz.

Fikir Özgürlüğü

Herkes görüşlerini özgürce geliştirebilir ve kanun çerçevesinde serbestçe ifade edebilir.

Bu hakların belirli koşullar altında devlet tarafından kısıtlandırılması mümkündür. Ancak bunun için yasal temellerin bulunması şarttır. Kişisel haklarınızın tehdit altında olduğunu düşünürseniz, duruma göre danışmanlık hizmeti veya yasal destek sunan yerler vardır.

► Schaffhausen'de bütün yasal konular için ücretsiz veya ekonomik yasal danışmanlık merkezleri vardır - adresler için bkz. s. 37.

Yükümlülükler: Zorunlu Askeri Hizmet ve Oy Kullanma Yükümlülüğü

Temel hakların yanı sıra, İsviçre vatandaşları için bir takım yükümlülükler de söz konusudur. Örneğin İsviçre'de milis ordusunda genel askeri hizmet yükümlülüğü vardır. Bu yükümlülük bütün İsviçreli erkekler için geçerlidir. Schaffhausen Kantonunda ise özel bir yükümlülük söz konusudur. Burada bütün vatandaşlar, seçim ve referandumlarda oy kullanmak zorundadır.

► www.admin.ch/ch/d/sr/1/101.de.pdf - İsviçre Konfederasyonunun federal anayasası

► www.rechtsbuch.sh.ch > Staat/Volk/Behörden > 10 Verfassung - Schaffhausen Kantonunun anayasası.

VARMAK VE İKAMET ETMEK

10

İKAMETİN DÜZENLENMESİ

İsviçre'de bulunduğu sürece çalışan veya üç aydan fazla süreyle İsviçre'de kalanlar izne tabidir. Kısa (1 yıldan az) süreli izinler, oturma izinleri (süreli) ve yerleşme izinleri (süresiz) arasında ayırt edilir.

İkamet kayıtları, oturduğunuz beldenin nüfus denetim yerine yapılır. Daha önce bir Schaffhausen beldesinde ikamet etmiş olsanız bile, nüfus denetim yerine kişisel kaydınızı yaptırmanız gerekir.

Yabancılara verilen en önemli kimlik türleri şunlardır:

Kimlik B: Sınırlı süreyle ikamet edenler

Kimlik C: Yerleşmiş olanlar

Kimlik L: Kısa süreyle ikamet edenler

Kimlik G: Sınırı gınaşırı geçenler

Kimlik N: Sığınma talebinde bulunmuş olanlar

Kimlik F: Geçici olarak kabul edilen yabancı uyruklular

Kimlik S: Korumaya muhtaç olanlar

Mülteci statüsü kabul edilenlerin ikamet hakkı doğar. Bu ikamet hakkı yabancılara verilen kimliğe kaydedilir.

AİLE BİRLEŞİMİ

AB/EFTA ülkesi vatandaşları genellikle ikamet statülerine bakılmaksızın aile fertlerini yanlarına alabilir. Aile fertleri olarak eşler, anne-baba ve 21 yaşını tamamlamamış olan ya da nafaka ödenen çocuklar sayılır. AB/EFTA üyesi olmayan ülkelerin vatandaşları, yasal koşullar dikkate alınarak ikamet ettikleri beldenin nüfus denetim yerlerine (eşler ve 18 yaşını tamamlamamış çocuklar için) aile birleşimi başvurusu yapabilirler. Detaylı bilgileri ve uygun başvuru formlarını Kanton Göçmenlik Dairesinden alabilirsiniz.

- ▶ www.sh.ch > Verwaltung > Departement des Innern > Migrationsamt - Kanton Göçmenlik Dairesi (Kantonales Migrationsamt): Yurda giriş, ikamet izinleri, aile birleşimi hakkında bilgiler.
- ▶ www.sem.admin.ch > Themen > Einreise bzw. > Aufenthalt: Göçmenlikten sorumlu müsteşarlığın İsviçre'ye giriş ve İsviçre'de ikamet ile ilgili geniş kapsamlı dokümanlar.
- ▶ www.sh.ch > Verwaltung > Gemeinden: Kantonun bütün beldeleri ile ilgili, beldenin nüfus denetim merkezinin adresini de içeren linkler.
- ▶ www.sh.ch > Verwaltung > Volkswirtschaftsdepartement > Arbeitsamt: Çalışma izni ve kayıt süreci hakkında bilgiler.

ANLAŞMAK VE ENTEGRE OLMAK

ENTEGRASYON POLİTİKASI VE DANIŞMANLIK

Schaffhausen Kantonunun Bakanlar Kurulu ile Schaffhausen şehrinin belediye encümeni ile birlikte 2003 yılında tutarlı bir entegrasyon politikasının ilkeleri üzerinde mutabakata varmıştır. Bu ilkeler, göçmen toplumun mesleki, sosyal, kültürel, dilsel ve politik günlük yaşama erişiminin nasıl iyileştirilebileceğini belirler. Bu şekilde Schaffhausen Kantonu hükümeti ve Belediyesi aktif olarak Schaffhausen bölgesindeki entegrasyon olanaklarının iyileştirilmesi için çaba göstermektedir.

Integres, Schaffhausen bölgesinde entegrasyondan sorumlu uzmanlık merkezidir. Burada bireylere, ama aynı zamanda resmi kurum ve kuruluşlara, entegrasyon ve göçmenlik ile ilgili soruları hakkında danışmanlık hizmeti verilir.

► www.integres.ch - Integres, Schaffhausen bölgesinde entegrasyondan sorumlu uzmanlık merkezi: entegrasyon ve göçmenlik konularında ücretsiz danışmanlık hizmeti.

► www.integres.ch > Publikationen & Formulare: Tutarlı Entegrasyon Politikası İlkeleri

ALMANCA ÖĞRENMEK

Schaffhausen bölgesinde çok sayıda Almanca kursu verilir. Sunulan programlar çok çeşitlidir; geleneksel Almanca kurslarının yanı sıra çocuklara bakım hizmetinin sunulduğu, annelere yönelik kurslar, okul eğitimini de kapsayan genç yetişkinlere yönelik kurslar ve de çocuklara ve başka toplumsal kitlelere yönelik özel kurslar verilmektedir. Integres size uygun programı seçmede danışmanlık edebilir.

► www.integres.ch > Deutschkurse & Integrationsangebote: Sunulan Almanca ve entegrasyon kursları hakkında özet bilgiler.

Yabancı Uyruklu Kişiler Hakkında Federal Kanunun 4. maddesi uyarınca, ikamet izninin uzatılması, dil veya entegrasyon kurslarının tamamlanması şartına bağlanması mümkündür. Bu koşul aile birleşimi çerçevesinde ikamet izinlerinin verilmesi için de geçerlidir.

ORTAK DİL OLARAK ALMANCA

İsviçre çok dilli bir ülkedir. İyi işleyen bir iletişim, entegrasyonun anahtarıdır. İletişim demek, anlamak ve anlaşılacak demektir. Ortak bir dil bunun temelini oluşturur. Schaffhausen Kantonunda Almanca konuşulur. Resmi dilimiz yüksek Almancadır. Günlük konuşmalarda İsviçre Almancası (Schweizerdeutsch) adlı lehçeyi kullanırız. Almancayı anlamak ve konuşabilmek, günlük yaşamda ve iş hayatında anlaşabilmek için şarttır. Ortak dil, ortak yaşam için esastır.

ANLAŞMAK VE ENTEGRE OLMAK

12

KÜLTÜRLER ARASI DİYALOG

Ortak diyalog iyi bir işbirliğinin başlıca koşullarından biridir. Kültürler arası tercümanlık, sözlerin salt kelime anlamıyla tercüme edilmesinden çok öte bir hizmettir. Kültürler arası tercümanlık sayesinde, farklı köken ve kültürlerle rağmen sahip olunan değerler ve içinde bulunulan durumun bireysel değerlendirilmesi hakkında anlaşılması mümkün olmaktadır. Bu şekilde elde edilen güvence ile süreçlere dahil olan herkesin hareket kabiliyeti artar ve ortakça çözümlerin aranması kolaylaşır. Derman adlı uzmanlık merkezi bu tercümanlık görevlerine profesyonelce eşlik eder.

Derman, pazartesi-cuma arası ofis saatlerinde açıktır. Ulusal telefonla tercümanlık hizmeti merkezi (Telefondolmetschdienst - TDD), hafta içi her gün tüm İsviçre içinden gelen telefon aramalarına yanıt verir ve uygun tercümanlar temin eder. Bu hizmet özellikle kısa konuşmalar, acil durumlar ve tercümanların hazır bulunmadığı görüşmeler için uygundur.

► www.sah-sh.ch >Angebot >Interkulturelles Dolmetschen
- Derman Uzmanlık Merkezi, İsviçre İşçi Destek Kurumu
Schaffhausen: Tercüman temini.

► <http://0842-442-442.ch> - Ulusal telefonla tercümanlık hizmeti merkezi: günde 24 saat boyunca tercüman temini.

BİLGİ ANLAŞMAYI KOLAYLAŞTIRIR

Schaffhausen Kantonu hakkında geniş bilgileri internet veya medyadan edinebilirsiniz. Özellikle yerel gazeteler bölgedeki yaşam hakkında bilgiler yayınlar. Bu gazetelerde ayrıca iş ve emlak ilanlarını, etkinlik haberlerini ve faydalı adresleri bulabilirsiniz. Schaffhausen Kantonunun resmi web sitesinde de bölgedeki önemli etkinlik ve olaylarla ilgili haberler bulabilirsiniz.

YEREL MEDYA

- Schaffhausen gazeteleri
www.shn.ch: Schaffhauser Nachrichten
www.schaffhauseraz.ch: Schaffhauser az
www.bockonline.ch: Schaffhauser Bock
www.thayngeranzeiger.ch: Thaynger Anzeiger
www.klettgauerbote.ch: Klettgauer Bote
www.schaffhauserpost.ch: Schaffhausen Bölgesi için aylık gazete
www.neuhauserwoche.ch: Neuhauser Woche
www.lappi.ch: Lappi tue D'Auge uf, Schaffhauser Schurnalismus
- Yerel Radyo İstasyonları
www.radiomunot.ch: Radio Munot
www.rasa.ch: Radio Rasa
www.toponline.ch/schaffhausen: Radio Top Regionaljournal SH
www.srf.ch >Regionaljournal Zürich/Schaffhausen: Schweizer Radio SRF
- Yerel Televizyon Kanalları
www.shf.ch: Schaffhauser Fernsehen
www.tele-d.ch: Tele D
www.teletop.ch: Tele Top Regionalinfos SH
- Çevrimiçi Medya
www.schaffhausen.ch: İş duyuruları, kültür, emlak piyasası ve daha birçok konuda bölgesel bilgiler.

MESKENLERDE OTURMAK

EV BULMAK

İster kiralamak, ister satın almak için – uygun bir daire bulmak için aşağıdaki yöntemleri kullanmanız tavsiye edilir:

- yerel gazetelerdeki ilanları incelemek;
- eş-dosta boşalan evler sormak;
- bir toplu konut idaresine başvurmak;
- internette bulunan çok sayıdaki emlak sitelerinden birini incelemek.

- ▶ www.schaffhausen.ch: Emlak piyasası da dahil olmak üzere yerel bilgiler içeren site.
- ▶ www.einkleinesparadies.ch > wohnen: kiralık ve satılık gayrimenkuller hakkında yerel bilgiler.

KİRALAMA

Bir daire ile ilgilenenler, genellikle başta bir formu doldurmak zorundadır. Bu formda örneğin kişinin yaşı, medeni hali, mesleği, çocuk sayısı, ikamet statüsü, işvereni, geliri ve evcil hayvanları hakkında bilgiler verilir. Kirayı ödeyecek ekonomik güce sahip olduğunu belgelemek amacıyla çoğunlukla tahsilat sicilinden kayıt örneği istenir. Bu belge Schaffhausen Kantonu veya kanton dışında en son oturduğunuz beldeye ait Tahsilat Müdürlüğünden alınır.

Kira kontratlarına çoğunlukla genel kiralama koşulları ve bina tüzüğü dahildir. Kiracılar, tuttıkları daireye taşınmadan önce çoğunlukla, kira sözleşmesinin bitiminden sonra faizi ile birlikte geri ödenecek olan bir kira teminatı ödemek zorundadır. Kira ödemesi çoğu zaman ay başında yapılmalıdır. Salt kiranın yanı sıra ayrıca yan giderler (ısıtma, sıcak su, vs. için) ödenmelidir. Sözleşmede yan giderler ayrı olarak yazılı olmazsa, zaten kira bedelinin içinde hesaplanmıştır.

- ▶ www.schkg.sh.ch - Schaffhausen Kantonu Tahsilat ve İflas Müdürlüğü (Betriebs- & Konkursamt Kanton Schaffhausen): Tahsilat Sicili Özeti için kontuarda (veznede) bireysel başvuruda bulunulması gerekir.

13

ALTYAPI

Her ev ya da daire İsviçre'de bir telefon bağlantısı ile donatılmıştır. Telefon cihazı, modem gibi üniteler, ev sahibi tarafından temin edilmelidir. Sabit telefon hattı için Swisscom telefon şirketine başvurulmalıdır. Schaffhausen Kantonunda çoğu gayrimenkullerde radyo ve televizyon yayınları için kablo yayını bağlantıları mevcuttur. İnternet bağlantısı da vardır. Şebeke gerilimi 240 Volt'tur. Prizler için adaptörler elektronik eşya mağazalarından temin edilebilir.

EV EŞYASI VE ZORUNLU SORUMLULUK SİGORTASI

Bir ev eşyası ve zorunlu sorumluluk sigortasını akdetmeniz önemle tavsiye olunur. Bazı kira kontratı hükümlerine göre böyle bir sigortanın zorunlu olması da söz konusu olabilir. Bu sigortalar belirli hasarlarda ödeme yapar. Örneğin taşan bir banyo küvetinden dolayı su hasarının meydana gelmesi veya lavabolarda çatlak olması gibi hallerde.

- ▶ www.bwo.admin.ch - „İsviçre'de Meskende Oturmak“: Federal Mesken İşleri Dairesinin (BWO) meskenlerde oturmakla ilgili genel bilgiler içeren bilgi broşürü. 11 ayrı dile temin edilebilir (Türkçe, Tamilce, İspanyolca, Sırpça, Portekizce, Hırvatça, İngilizce, Arnavutça, İtalyanca, Fransızca ve Almanca).

14

APARTMAN BİNALARINDA ORTAK YAŞAM

Apartman binalarında birlikteliğin yürüyebilmesi için bütün kiracılar birbirlerine saygı göstermelidir. Bina tüzüğünde dikkate alınması gereken başlıca hususlar belirtilmiştir.

Sükunet Zamanları

Gece sükuneti genellikle saat 22 ila 7 arası, öğlen sükuneti ise saat 12 ila 13 arası geçerlidir. Pazar ve tatil günlerinde de gürültü yapmaktan kaçınılmalıdır. Ayrıca dairelerde kullanılan TV ve müzik çalar aletleri normal bir ses düzeyine ayarlanmalıdır. Kutlama yapmak isteyenler, en iyisi komşularına önceden bunu haber verirler.

Ortak Kullanım Alanları

Bir evin girişi, merdiven boşluğu, çamaşırhanesi, park yerleri vs. bütün kiracıların ortak kullanım alanlarıdır. Ortak kullanılan yerleri kişisel eşyalarla doldurmamak ve temizliğe dikkat etmek önemlidir. Birçok binada çamaşırhanenin kim tarafından ve ne zaman kullanılacağı belirli bir plana göre düzenlenmiştir. Sigara ve tütün ürünlerinin içilmesi merdiven boşluğunda ve asansörde ya da ortak kullanım alanlarında çoğunlukla yasaktır.

Sorunlar Meydana Gelirse

Bir şey bozulursa, bina sorumlusuna veya ev sahibine/gayrimenkul yönetimine başvurulur. Özellikle daha büyük binalarda bina sorumlusu küçük onarımlar için ama aynı zamanda güvenlik ve bakımdan sorumludur. Basit onarımlar veya temizlik kiracının kendisi tarafından yerine getirilmeli ve karşılanmalıdır. Örneğin aspiratör filtresi, fırın sacı veya duş başlığının değiştirilmesi gibi şeyler.

Komşularla sorunlar meydana gelirse ve karşılıklı diyalog bunların çözülmesi için yeterli gelmezse, bina sorumlunuza veya gayrimenkul yönetiminize başvurabilirsiniz. Çözüm bulunamazsa aşağıdaki yere başvurabilirsiniz:

- www.mieterverband.ch/sh - Schaffhausen Kantonu Kiracılar Birliği: Kira kontratı ile ilgili sorunlarda yasal danışmanlık hizmeti. Üyeler için danışmanlık hizmeti ücretsiz olarak verilir; istendiği zaman hemen geçerli olmak üzere üye olunabilir.

GAYRİMENKUL MÜLKİYETİ

İmarlık arsalar ile gayrimenkullerin yabancı uyruklu kişilerce satın alınması bir takım sınırlamalara tabidir. Ancak kendi meskeniniz olarak kullanmak amacıyla gayrimenkul alımı için izin almanıza gerek yoktur. Arsa veya gayrimenkullerin satın alınmasında dikkate alınması gereken kurallar hakkında kantonun tapu dairesi veya emlakçınız bilgi verebilir. Gayrimenkul Malikleri Birliği (Hauseigentümerverband) veya Ev Sahipleri Derneğinden (Hausverein) gayrimenkul mülkiyeti hakkında bilgiler edinebilir, yasal danışmanlık hizmeti alabilir veya çevredostu meskenler hakkında bilgiler alabilirsiniz.

- www.hev-schweiz.ch & www.hev-sh.ch - Gayrimenkul Malikleri Birliği (Hauseigentümerverband) İsviçre ve Schaffhausen Şubesi.
- www.hausverein.ch - Ev Sahipleri Derneği Doğu İsviçre Şubesi.
- www.einkleinesparadies.ch > Wohnen oder Bauen: Çevrimiçi imarlık arsa veritabanı da bulunan, Schaffhausen bölgesinde inşaat yapmak veya meskenlerde yaşamak hakkında bilgiler içeren site.

İLETİŞİM ARAÇLARINA ERİŞİM

Telefon ve İnternet Bağlantısı

İsviçre iyi bir şekilde gelişmiş bir telekomünikasyon ağına sahiptir. Telefon ve internet erişimi neredeyse her yerde temin edilmiştir. Telefon ve internet bağlantısı için, bir taşıyıcı kuruluşa başvurmalısınız.

Radyo ve Televizyon Yayınları

Radyo ve televizyon yayınlarının alımı ücrete tabidir. Bu ücretler Billag tarafından tahsil edilir. Çalışır vaziyette bir alım cihazına (bunlara internete bağlanabilen cep veya akıllı telefonlar da dahildir), yani radyo veya televizyon yayınlarını tüketme olanağına sahip olduğunuz andan itibaren, Billag'a kayıt olmalısınız.

► www.billag.ch - Billag: Radyo ve televizyon ücretleri için İsviçre tahsilat kurumu.

EV İDARESİ VE ÇEVRENİN KORUNMASI

Atıklarımızı düzgünce bertaraf ederek, çevrenin korunmasına önemli bir katkı sağlamış oluruz. Belediyeniz size atıkların çevredostu bertarafı hakkında bilgi verir ve toplama yerleri ve günleri hakkında haberdar eder. Bu hizmetler atık ücretleri ile karşılır. Atık ücreti, sabit taban ücreti ve miktara bağlı ücretten oluşur. Dönüştürülebilen atıklar toplama yerlerine ücretsiz olarak bırakılabilir.

► www.sh.ch > Departement des Innern - Çevre Koruma Koordinasyon Merkezi (Koordinationsstelle für Umweltschutz): Genel çevre koruma hususlarında başvurulması gereken ve çevresel etki değerlendirmelerini (ÇED) koordine eden kurum.

Ev Atıkları

Evsel atıkların toplanması kantonumuzun bütün beldelelerinde ücrete tabidir. Ücret pulları belediyelerden, postanelerden ve farklı mağazalardan edinilebilir.

Bahçe Atıkları

Bazı beldelerde organik atıklar (bahçe atıkları) diğer evsel atıklardan ayrı olarak ücret pulu almadan bertaraf edilebilir.

Cam, Teneke Kutular (Beyaz Sac), PET, Alüminyum ve Yemek Yağı

Cam, kutu, PET şişeleri, alüminyum ve yemek yağının bertaraf edilmesi, uygun konteynerler hazır bulunan toplama yerleri veya ihtisas mağazaları üzerinden gerçekleştirilmelidir.

Kaba atıklar, kimyasallar, tekstil ürünleri vs. gibi atıkların bertarafı hakkında detaylı bilgileri belediyenizin bilgilendirme dokümanlarında bulabilirsiniz.

Kağıt ve Karton

Gazeteler, dergiler ve kartonlar düzenli aralıklarla farklı kuruluşlar veya belediyenin görevlileri tarafından toplanır. Toplama tarihlerini yine belediyelerin bilgilendirme dokümanlarından veya günlük basından edinebilirsiniz.

Piller

Bütün piller, bataryalar ve aküler için İsviçre'de tüketicilerin iade yükümlülüğü ve tüccarların bunları ücretsiz olarak geri almaları zorunluluğu geçerlidir. Cihaz pilleri neredeyse bütün mağazalarda iade edilebilir.

Elektrikli ve Elektronik Cihazlar

Elektrikle çalışan tüm cihazlar, aksesuarları ile birlikte, benzer aletlerin satış yerlerinde bertaraf edilmek amacıyla iade edilebilir. Yeni ürün alma zorunluluğu bulunmaksızın ve alınan ürünün markasına bakılmaksızın geri alım ücretsizdir.

► Yerel bertaraf hükümleri ve atık ayıklama kuralları hakkında bilgileri i kamet ettiğiniz beldenin idaresinden edinebilirsiniz.

► www.interkantlab.ch: Schaffhausen Kanton Laboratuvarının internet sitesinde, atıkların bertaraf edilmesi ile ilgili her türlü bilgileri bulabilirsiniz.

► www.bafu.admin.ch - Çevreden Sorumlu Federal Daire (BAFU) (Bundesamt für Umwelt). Atık rehberi ve atık bertarafı ile ilgili genel bilgiler.

ULAŞIM VE MOBİLİTE

16

YAYA VE BİSİKLET TRAFİĞİ: YÜRÜYEREK VE BİSİKLETLE HAREKET ETMEK

Bisiklet, İsviçre'de çok sevilen bir ulaşım aracıdır. Bisiklet yolları belirgin şekilde belirtilmiş veya asfaltlarda sarı çizgilerle gösterilmiştir. Bu şekilde bisikletlilerin trafikte güvenle hareket etmeleri sağlanır. Bisiklet sürerken üçüncü kişilere verebileceğiniz zararlara karşı bir zorunlu sorumluluk sigortası akdetmeniz tavsiye edilir.

Yayaların da güvenli bir şekilde trafikte ilerlemeleri temin edilmelidir. Yayaların, genel kural olarak yaya geçitlerinde öncelikleri vardır. Okula yürüyerek giden çocuklar, bu sayede daha çok özgüven kazanır, sosyal temaslar kazanır ve güneşli hareket etmiş olurlar. Bu nedenle Schaffhausen trafik polisi anaokulu çocuklarına ve öğrencilere trafikte nasıl davranılması gerektiği konusunda eğitimler vermektedir.

- ▶ **www.fussverkehr.ch:** İsviçre Yaya Trafikliği (Fussverkehr Schweiz) adlı kuruluş, yayaların menfaatlerini savunur ve yayaların da dikkate alındığı bir trafik planlaması için çaba gösterir.
- ▶ **www.provelo-sh.ch:** Pro Velo Schaffhausen, bisikletin sağlıklı, eğlenceli ve çevredostu bir ulaşım aracı olarak Schaffhausen bölgesinde desteklenmesi için çaba gösterir. Yılda bir kez bir bisiklet borsasını düzenler.
- ▶ **www.schweizmobil.ch:** İsviçre Mobil, yaya ve bisiklet trafikliği için ulusal ağ. Web sayfasında örn. bisiklet parkurları (www.veloland.ch), yürüyüş parkurları vs. bulunabilir.
- ▶ **www.slowup.ch:** Yaya ve bisiklet trafikliği ile ilgili yıllık etkinlik günleri. Schaffhausen bölgesinde her yıl Mayıs ayında düzenlenir.
- ▶ **www.velofahrkurse-sh.ch:** Schaffhausen'de çocuklar, yetişkinler ve özellikle kadın göçmenler için bisiklet sürme kursları.
- ▶ **www.schulweg-bildet.ch:** Okul Yolunda Öğrenme: Ebeveynlerin çocuklarını arabayla taşımadan okula tek başına gitmelerini nasıl sağlayabilecekleri hakkında bir takım öneriler.

TOPLU TAŞIMA

İsviçre'de, küçük yerleşim yerlerini de kapsayan, iyi derecede gelişmiş ve yüksek kapasiteli bir toplu taşıma ağı mevcuttur. Demiryolu, otobüs ve gemilerin hareket tarifeleri birbirlerine bağlı olarak düzenlenir. Özellikle daha uzun mesafeleri kat etmek veya iş ya da okula gidip gelmek için birçok kişi demiryolunu tercih eder. Toplu taşıma araçlarına ekonomik bir şekilde binmenizi sağlayan çok sayıda özel program ve abonman paketleri mevcuttur. Özellikle Halbtax denen, toplu taşıma araçlarına yarı fiyatına binmeyi sağlayan abonman paketi çok rağbet görmektedir. 6 yaşından küçük çocuklar ücretsiz olarak seyahat ederler. 16 yaşına kadar daha büyük çocuklar ise Junior veya torun kartıyla ebeveynleri veya büyükanne-babalara refakatinde indirimli fiyattan binebilirler. Bazı beldelerde bütün İsviçre için geçerli ekonomik günlük kartlar temin edebilirsiniz.

- ▶ **www.sbb.ch:** İsviçre Konfederasyonu Demiryolları SBB (Schweizerische Bundesbahnen SBB): Abonman ve biletler, indirimler hakkında bilgiler ve bütün Avrupa için çevrimiçi hareket tarifesi.

Schaffhausen Bölgesinde Toplu Taşıma

Schaffhausen'de şehirden köye (veya ters yönde) yolculuk etmek isteyen, hedefine hızlıca ulaşır. Tren veya otobüs bağlantıları her beldede mevcuttur. Acelesi olmayanlar içinse Ren nehrinde farklı gemi ve feribot bağlantıları mevcuttur. Schaffhausen bölgesi, "Flexntax" adı verilen bir ücret tarifesi planına dahil edilmiştir. Bir ücret tarifesi planında tek bir bölge tarifesi geçerli olup, yolcu tek bir biletle söz konusu bölgede bütün hatlara binebilir. Bu sayede trenden inip otobüse binildiğinde, alınmış olan bilet hedef bölge için geçerliyse yeni bilet alınmasına gerek yoktur.

- ▶ www.flextax.ch - Schaffhausen Ücret Tarifesi Bölgesi: Schaffhausen Bölgesi için abonmanlar ve biletler. Schaffhausen Bölgesi toplu taşıma ağı hakkında genel bilgiler.
- ▶ www.vbsh.ch - Schaffhausen Toplu Taşıma İşletmeleri (Verkehrsbetriebe Schaffhausen) ve Schaffhausen Otobüs İşletmeleri (SchaffhausenBus): Bölgesel hareket takvimleri ve abonmanlar hakkında bilgiler.
- ▶ www.urh.ch - Untersee Gölü ve Ren Nehri İsviçre Gemi İşletmeleri (Schweizerische Schifffahrtsgesellschaft Untersee und Rhein): Hareket takvimleri ve gezi programları.
- ▶ www.boev.ch - Engelsiz Toplu Taşıma için İsviçre Uzmanlık Merkezi (Schweizerische Fachstelle Barrierefreier öffentlicher Verkehr): Kısıtlı hareket kabiliyeti bulunan (Mobilitätsbehindert) insanlar için indirim bilgileri.

İsviçre'ye kişisel giriş tarihinizden itibaren on iki ay boyunca tescil edilmelerine gerek yoktur. Ancak İsviçre'de bir yıldan beri ikamet edenlerin ithal edilen araçlarını İsviçre'de tescil etmeleri gerekir. Bütün motorlu araçlar ve römorklar İsviçre'de trafik için tescil edilmeden önce ilgili kurumlarca denetlenmelidir. Lütfen kantonun Karayolu Dairesinde zamanında tescil koşulları ve gerekli belgeler hakkında bilgi alın.

- ▶ www.sh.ch > Baudepartement - Karayolu ve Gemicilik Dairesi (Strassenverkehrs- und Schifffahrtsamt): Sürücü belgesi, trafik güvenliği vs. konularında bilgiler.
- ▶ www.tcs.ch - İsviçre Turing Kulübü (TCS) (Touring-Club Schweiz (TCS)): Her yıl çok sayıda çocuk koltuğunu test eder ve tavsiyelerde bulunur.

İSVİÇRE'DE OTOMOBİL KULLANMAK

Sürücü Belgesi ve Trafik Güvenliği

Yabancı ülkelerin sürücü belgeleri İsviçre'de yurda giriş tarihinden itibaren bir yıl geçerlidir. Bu süre zarfında kantonun Karayolu ve Gemicilik Dairesinde İsviçre'de düzenlenen bir sürücü belgesi için başvurulmalıdır. İsviçre'de geçerli trafik kurallarını öğreniniz!

Otoban Ücreti (Vignette) Ödeme Zorunluluğu

Otobanlarda otomobil kullanmak için otoban ücreti plakentinin (Vignette) satın alınması şarttır. Plaketin PTT şubelerinde, benzinliklerde, otomobil servislerinde, TCS şubelerinde ve kantonlardaki Karayolu Dairelerinde satın alınabilir.

Motorlu Araç Sigortası

Bütün otomobiller, motosikletler, motorlu bisikletler ve de gemiler için zorunlu bir kaza sigortası yaptırılmalıdır. Motorlu araç sigortası kapsamına farklı ek hizmetler de eklenebilir.

Yabancı Taşıtların İsviçre'ye İthal Edilmesi

İsviçre'ye giriş yapıp yurtdışından araç ithal ettiğiniz takdirde, aracınızı derhal İsviçre Gümrüğüne beyan etmelisiniz. Araçların, yabancı tescil levhalarının geçerli olması ve sigortalılık durumunun devam edilmesi şartıyla,

HAVAYOLU

Uluslararası havalimanı Zürih-Kloten yakın olup kısa sürede ulaşılabilmektedir. Havalimanına gidiş arabayla 30 dakika, aktarmasız tren bağlantısı ile ise 40 dakika sürer. Zürih'ten neredeyse dünyadaki bütün önemli ekonomi merkezine günlük uçak seferleri düzenlenmektedir. Havalimanının kendisi ise iyi bir şekilde toplu taşıma ağına bağlanmıştır. Check-In işleminizi doğrudan Schaffhausen tren istasyonunda yapabilirsiniz. Orada biniş kartınız da verilecektir.

SINIRI GEÇMEK - GÜMRÜK KURALLARI

Bölgenin sınıra olan yakınlığı, yurtdışına gezi yapmaya davet eder. Lütfen bir devlet sınırını geçtiğinizi ve yanınızda gerekli belgeleri bulundurmanız gerektiğini unutmayınız. Gümrük kuralları ile ilgili bilgileri İsviçre Gümrük Dairesinden edinebilirsiniz.

- ▶ www.ezv.admin.ch: Federal Gümrük İdaresinden özel ve tüzel kişiler için bilgiler.

18

İŞ BULMAK

İş piyasasına erişim yasalarla düzenlenmiş olup ikamet statüsüne bağlıdır. İş bulmak için farklı arama yöntemlerinin karma olarak kullanılması tavsiye edilir:

- gazetelerdeki iş ilanlarına başvuruda bulunmak;
- internette iş ilanları aramak;
- işletmelere spontane iş başvurusu göndermek;
- iş bulma kurumlarıyla temasa geçmek;
- çevredeki insanlarla konuşmak;
- bölgesel iş kurumuna (regionales Arbeitsvermittlungszentrum – RAV) kayıt olmak.

- ▶ www.rav-sh.ch - Bölgesel İş Kurumu (Regionales Arbeitsvermittlungszentrum).

İSVİÇRE'DE NASIL İŞ BAŞVURUSU YAPARIM?

İsviçre'de bir iş başvurusu yapmak için yazılı bir özgeçmiş ve yazılı bir başvuru mektubu sunulur. İş başvurusuna ayrıca bonservisler ve çalışma belgeleri eklenir. İş başvurusu dosyasının hazırlanması için faydalı bilgileri internette bulabilirsiniz.

- ▶ www.berufsberatung.ch: Meslek eğitimi, iş hayatı ve iş için genel bilgiler, iş başvuruları vs. için faydalı öneriler, çok sayıda farklı dile çevrilmiş dokümanlar.
- ▶ www.schreibstube-sh.ch - İşsizler Buluşma Yeri Derneği (VETS) (Verein Erwerbslosentreffpunkt Schaffhausen (VETS)): Özgeçmiş ve başvuru yazısının hazırlanmasında yardım.
- ▶ www.treffpunkt-arbeit.ch: İsviçre'de iş ve iş arama hakkında bilgiler.

YABANCI ÜLKELERDE EDİNİLMİŞ DİPLOMALARIN TANINMASI

İsviçre'de farklı yabancı diploma ve meslek eğitimlerinin tanınması mümkündür. Elde ettiğiniz diploma türüne göre aşağıdaki kurumlara başvurmalısınız:

- ▶ www.edk.ch >Arbeiten >Diplomanerkennung - İsviçre Kantonları Eğitim Müdürleri Toplantısı (Schweizerische Konferenz kantonaler Erziehungsdirektoren): Pedagoji mesleklerinde tanınmalar.
- ▶ www.swissuniversities.ch >Services >Zulassung zur Universität >Ausländische Ausweise: İsviçre üniversitelerine kabul koşulları hakkında bilgiler.
- ▶ www.sbf.admin.ch/diploma/ - Eğitim, Araştırma ve İnovasyon Müsteşarlığı (SBFI) (Staatssekretariat für Bildung, Forschung und Innovation (SBFI)): Yabancı ülkelerde edinilmiş diplomaların tanınmasını koordine eder.

ÜCRET VE SOSYAL KESİNTİLER

İsviçre'de brüt ücretler görece olarak yüksektir, ancak geçim için de aynısı geçerlidir. Bütün iş sektörleri için geçerli bir asgari ücret yoktur. Ancak bazı sektörlerde toplu iş sözleşmeleri ile saptanmış asgari ücretler vardır. Ücretten yaşlılık ve dul sigortası (AHV), malullük sigortası (IV), işsizlik sigortası (ALV) ve kaza sigortası (UV) için zorunlu primler kesilir. Schaffhausen kantonunda çalışanlar ve işverenler ayrıca kantonun sosyal fonuna prim öderler. Yıllık gelirleri yaklaşık 20.000 CHF'den fazla olanlar AHV sigortasına ek olarak ayrıca emeklilik sandığında (2. sütun da denir) prim yatırır. Toplam olarak zorunlu sosyal sigorta kesintileri gelirin %15'ine denk gelir.

- ▶ www.bsv.admin.ch >Praxis >KMU/Betriebe >Überblick - Sosyal Sigortalardan Sorumlu Federal Daire (Bundesamt für Sozialversicherung): Primler

İŞSİZLİK

İsviçre'de yaşayıp çalışan ve işini kaybedenlerin - gerekli şartların haiz olması şartıyla - günlük para denen sigorta ödeneklerini almaya hakkı doğar. Günlük işsizlik parasının alınabilmesi için ilgili çalışanın geçerli bir çalışma iznine sahip olması ve işsizliğin bildirilmesinden önceki iki yıl içerisinde en az on iki ay boyunca çalışmış olması gerekir. İş münasebetinizin sona erdirilmesinden sonra hemen yeniden iş bulamazsanız, derhal - en iyisi fesih müddetiniz bitmeden - Bölgesel İş Kurumuna (RAV) başvurmalısınız. Orada size bundan sonra almanız gereken adımlarla ilgili bilgiler verilecektir.

- www.sh.ch > Volkswirtschaftsdepartement - Schaffhausen Kantonu İş Kurumu (Arbeitsamt Kanton Schaffhausen): İşsizlikte danışmanlık, iş bulma hizmeti, yabancı uyruklu kişiler için çalışma izinleri için başvurular, İsviçre'de çalışmak ile ilgili başka sorularda bilgiler.
- www.rav-sh.ch - Bölgesel İş Kurumu (Regionales Arbeitsvermittlungszentrum (RAV)). İşsizlere destek.

ÇALIŞMA KOŞULLARI

İsviçre olumlu çalışma koşulları için tanınır. Ancak bunlar meslek ve branşa bağlı olarak farklı düzenlemelere tabidir. Geçerli çalışma koşulları hakkında zamanında bilgi edininiz. İş sözleşmesinde, yerine getirilmesi gereken işin türü, çalışma saatleri, deneme süresi, fesih müddeti, izin süreleri, ücret, mesleki kaza sigortası ve emeklilik sandığı ödemeleri gibi hususlar düzenlenir. Bazı branşlarda toplu iş sözleşmeleri (GAV) söz konusudur. Bir toplu iş sözleşmesi, bir veya birden fazla işverenin meslek kuruluşları ve sendikalarla imzaladığı yazılı bir anlaşmadır. Bu anlaşmada işveren-çalışan ilişkisi ile ilgili düzenlemeler ve sözleşme taraflarının uyması gereken hükümler yer alır.

- www.seco.admin.ch > Themen > Arbeit: İş konusunda bilgiler.
- www.sem.admin.ch > Einreise&Aufenthalt > Aufenthalt: „İsviçre'de yaşamak ve çalışmak“ başlıklı EURES broşürleri, İsviçre'de çalışma koşulları ile ilgili bilgiler içerir.
- www.sh.ch > Volkswirtschaftsdepartement - Çalışma Müfettişliği (Arbeitsinspektorat): Çalışma müfettişliği, iş güvenliği, iş yerinde sağlık ve çalışma ile dinleme süreleri konularında bir danışmanlık, hizmet, uzmanlık ve uygulama merkezidir.

19

İŞ SÖZLEŞMESİNİ FESİH ENGELLERİ

Kanun, istihdam edilen kişilerin hastalık, kaza, gebelik veya annelik hallerinde işten çıkarılmalarından korur. Bu dönemlerde verilen fesihler genellikle geçersiz olur. Başka nedenlerden dolayı haksızca verilen fesihler söz konusu olduğu takdirde, istihdam edilen kişinin yeniden şirkete alınması mümkün değildir; sadece mahkeme yoluyla tazminat talebinde bulunulabilir.

- www.kas.ch - Schaffhausen İşçi Sekreterliği (Arbeitersekretariat Schaffhausen): Yasal Danışmanlık.

KAÇAK ÇALIŞMA

Temizlik, çocuk bakımı, ev ya da bahçe bakımı gibi ara sıra yerine getirilen işler için para alanlar dahi, ücret karşılığında çalışan olarak kabul edilirler. İlgili kişinin, yabancılar yasasına uygun bir izne sahip ve sosyal sigortalarına kayıtlı olması gerekir (veya kendini kaydetmelidir), aksi takdirde yasadışı çalışması ya da kaçak çalışması söz konusu olacaktır. Kaçak çalışan bir kişi, maddi, kaza veya işsizlik durumlarında sigortalı olmaz. Bunun sonuçları vahim olabilir. Bu nedenle kayıtlı olmak çalışanın menfaati içindir.

- www.seco.admin.ch > Themen > Arbeit > Schwarzarbeit: Kaçak çalışma ile ilgili bilgiler, kaçak iş münasebetlerinden ayrılmak için destekler, iletişim bilgileri.
- www.sh.ch/Schwarzarbeit-BGSA.3927.0.html: Kaçak çalışma ile ilgili bilgiler.

SOSYAL GÜVENCE

20

İSVİÇRE'DE EMEKLİLİK SİGORTASI

Sık örülmüş sosyal sigortalar ve devletin sosyal yardımlarından oluşan ağ, burada yaşayan ve çalışan insanları ve onların yakınlarını hastalık, kaza, işsizlik, malullük ve daha başka risklerin yol açabileceği ekonomik sonuçlarına karşı korur. Bunda temel amaç, İsviçre'de yoksulluğun önüne geçmektir. Sosyal güvence İsviçre devlet yapısının önemli bir sütununu oluşturur. Kişinin üzerine düşen görevleri yerine getirmesi ve çalışması ön plandadır. İsviçre'deki sosyal güvence coğrafyası sosyal sigortalara, 3 sütunlu emeklilik sigortası ve sosyal yardıma dayanır. Bunlar, siz veya yakınlarınız, iş göremezlik, işsizlik veya ölüm nedeniyle maddi bir darboğaza

girdiğinizde geçiminizi teminat altına alır. Ayrıca yaşlılıkta emeklilik hakları temin edilir. Sosyal açıdan ihtiyaçlı bir duruma düşerseniz, yardım isteyebilirsiniz. Konuyla ilgili bilgileri ikamet ettiğiniz belediyeden ve Schaffhausen Sosyal Sigorta Dairesinden edinebilirsiniz.

- www.svash.ch - Schaffhausen Sosyal Sigorta Dairesi (Sozialversicherungsamt Schaffhausen): Başvuru formlarının temini, prim indirimleri ve sosyal sigortalar ile ilgili bilgiler.
- www.sem.admin.ch > Einreise&Aufenthalt > Aufenthalt - sosyal sigortalar İsviçre'de yaşamak ve yurtdışına çıkmak: Yabancı uyruklu vatandaşlar için bilgiler: Broşür farklı sosyal sigorta türleri hakkında ayrıntılı bilgiler sunar ve birçok dile çevrilmiştir.

İsviçre'de Emeklilik Sigortası

1. sütun		2. sütun		3. sütun	
Yasal emeklilik		Yasal emeklilik		Özel emeklilik	
Geçim güvencesi		Alışılmış yaşam tarzının idame ettirilmesi		Bireysel tamamlama	
AHV Yaşlılık ve dul sigortası	EL Tamamlayıcı yardımlar	BVG Zorunlu çalışma sigortası	2b sütunu Zorunlu üstü çalışma sigortası	3a sütunu Bağlı emeklilik	3b sütunu Serbest emeklilik
IV Malullük sigortası	EO Gelir yerine yardım yönetmeliği				

Yaşlılık, ölüm ve malullük ile ilgili önleyici sigorta sistemi üç sütuna dayanır:

1. sütun: AHV/IV/EO temel sosyal sigortalardır. İsviçre'de yaşayan ve/veya çalışan herkes bu sigortalara zorunlu olarak sigortalanır.

2. sütun: Mesleki emeklilik sigortasıyla (emeklilik sandığı) belirli bir yıllık geliri aşan bütün çalışanlar zorunlu olarak sigortalanır.

3. sütun: Özel emeklilik sigortaları gönüllü olarak akdedilebilir ve bireysel birikimlerden karşılanır.

AH V ve IV

En önemli sosyal sigorta Yaşlılık ve Dullar Sigortasıdır (AHV). Genel kural olarak İsviçre’de ikamet eden herkes AHV’ye bağlıdır; ister İsviçre’de başka bir ülkenin vatandaşı olsun, çalışsın ya da çalışmasın. Emeklilik yaşı erkeklerde 65 ve kadınlarda 64 yaşır. Erken emeklilik almak mümkündür, ancak bu durumda emeklilik maaşına kesintiler uygulanır. Malullük sigortası primleri, AHV primleri ile birlikte ücretten kesilir. Malullük durumunda bu sigorta, yeniden iş piyasasına girişi ya da emekli oluşu destekler. İşsizseniz veya serbest çalışarak geçiminizi sağlıyorsanız, primleri doğrudan sigortaya ödemelisiniz.

- ▶ www.sh.pro-senectute.ch - Schaffhausen Kantonu Pro Senectute (Pro Senectute Kanton Schaffhausen): Yaşlı insanlar için danışmanlık hizmeti.
- ▶ www.proinfirmis.ch - Thurgau-Schaffhausen Pro Infirmis (Pro Infirmis Thurgau-Schaffhausen): Engelli insanlar ve onların yakınlarına, emeklilik yaşına kadar (kadınlar 64/erkekler 65 yaş) danışmanlık ve destek hizmeti.

Anne Tazminatı

Doğumdan sonra çalışan kadınların en az 14 haftalık annelik iznini almaya hakları vardır. Bu dönemde genellikle ücretlerinin %80’ini alırlar. Bunun için doğumdan önceki 9 ay boyunca sigortalı olmuş olmaları ve en az 5 ay boyunca çalışmış olmaları gerekir. Detaylı bilgileri Sosyal Sigorta Dairesinden alabilirsiniz.

Kurumsal emeklilik B V/ Emeklilik Sandığı

İsviçre’deki çalışanlar, belirli bir yıllık geliri aştıkları takdirde, işverenin emeklilik sistemine katılmak zorundadır. Prim yıllık gelirin %7’si ile %18’si arasındadır. Bu primlerin en az yarısı işveren tarafından ödenmelidir. Serbest çalışarak geçimlerini sağlayanlar bu kanuna tabi değildir.

Aile Zamları

Schaffhausen Kantonunda, çalışanların aile zammı almaya hakkı vardır. Aile zammı belirli koşullar altında serbest çalışanlara ve işsiz olanlara da ödenebilir. Çocukları yurtdışında yaşayan kişiler için daha düşük oranlar uygulanabilir. Çocuk zammı hakkı, çocuğun doğduğu ayın ilk gününden, 16 yaşını tamamladığı ayın son gününe kadar geçerlidir. Meslek eğitimi yapan çocuklara çocuk zammı meslek eğitiminin sonuna kadar, ancak en fazla 25 yaşını tamamlayana kadar ödenir.

GEÇİMİN TEHLİKEDE OLMASI

Geçiminizi kendiniz karşılayamazsanız, sosyal yardım devreye girer. Sosyal yardımın amacı, maddi ve bireysel acil durumları önlemek, hafifletmek veya gidermektir. Sosyal yardım, maddi yardımın dışında, muhtaç kişinin ekonomik ve bireysel bağımsızlığını korumasına yardım eder ve sosyal ve mesleki entegrasyonunu destekler. Sosyal yardım vergilerle finanse edilir. Schaffhausen Kantonunda, kanton hükümeti ve belediyeler, sosyal yardımın düzenlenmesinde birlikte sorumludur. Sorularınız olduğunda ikamet ettiğiniz belediyeye başvurunuz.

VERGİLER

22

VERGİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ

İsviçre'de altyapı, ulaşım, eğitim, polis ve ordu, sağlık, sosyal güvence vs. gibi kamu hizmetleri genel olarak özel kişiler ile ticari işletmelerden alınan vergiler ve katma değer vergisinden elde edilen gelirle ödenir. Bu şekilde her birey iyi yürüyen bir kamu düzenine katkıda bulunmaktadır. Özel kişiler gelir ve varlık vergisi öder.

VERGİLER NASIL TAHSİL EDİLİR?

Tahakkuk eden vergilerin hesaplanması için İsviçre vatandaşları ve C tipi ikamet hakkı sahipleri her yıl bir vergi beyannamesini doldurmak zorundadır. Vergi beyannamesi formları size yılın başında gönderilir. Doldurmak için ücretsiz bir vergi yazılımından yararlanılabilir. C tipi ikamet hakkı bulunmayan, ancak vergi mükellefiyeti bakımından İsviçre'de yaşayan veya ikamet eden kişilerin ödemekle yükümlü oldukları vergileri doğrudan aldıkları ücretten kesilerek devlete aktarılır (stopaj vergisi). Bu B tipi ikamet hakkı sahipleri, sığınma talebinde bulunmuş olanlar ve ayrıca yabancı uyruklu olup kısa süreli ikamet ifa edenler için geçerlidir.

Sorularınız varsa, yerel vergi idarenize, bir vergi danışmanlık yerine veya bir yeddi emine başvurunuz.

- ▶ www.steuern.sh.ch - Kanton Vergi İdaresi (Kantonale Steuerverwaltung): Vergi konuları hakkında çok sayıda bilgiler, çevrimiçi vergi hesaplayıcısı, vergi yazılımını indirme olanağı.
- ▶ www.economy.sh: >Publikationen >Dokumentationen: Schaffhausen Ekonomi Desteği merkezinin Vergi Rehberi Bu kılavuz size kısa kısa ve anlaşılır bir şekilde Schaffhausen Kantonunda vergi işlemleri verilerini tanıtır.

EVLİLİK, AİLE VE ÇOCUKLAR

EVLENME

İsviçre'de evlenebilmek için 18 yaşının doldurulmuş olması gerekir. Sadece nüfus idaresinde akdedilen evlilikler kabul edilir. Schaffhausen Kantonunda, Schaffhausen Belediyesi'nin nüfus idaresi evlilik, aile, doğum ve ölüm olaylarının kaydından sorumludur. Evlilik için yerine getirmeniz gereken koşullar ve sunulması gereken evraklar hakkında bilgi verir.

- ▶ www.stadt-schaffhausen.ch > Finanzreferat - Schaffhausen Belediyesi Nüfus İdaresi (Zivilstandsamt der Stadt Schaffhausen): Evlilik hazırlığı için bilgiler
- ▶ www.bj.admin.ch > Zivilstand- Bundesamt für Justiz: Evlilik ve kayıtlı partnerlik hakkında çok sayıda bilgi sunan site.
- ▶ www.ig-binational.ch: Karşık uyruklu çiftlerin haklarını savunan dernek.

ÖZGÜR EŞ SEÇME HAKKI - ZORUNLU EVLİLİK

İsviçre'de kişinin evleneceği kişiyi özgürce seçme hakkı esastır. Bundan dolayı kişinin ailesi veya üçüncü kişiler, kişinin isteği dışında kimselerle evlendirmeye ya da evliliğe zorlamaya hakkı yoktur. Birisini evliliğe zorlamak, temel insan haklarına ve İsviçre Anayasasına aykırı olup cezalandırılır.

- ▶ www.fsgb-sh.ch - Şiddet Mağdurları için Uzmanlık Merkezi, Schaffhausen (Fachstelle für Gewaltbetroffene, Schaffhausen): Kadın, erkek, genç ve çocuk mağdurlar için ücretsiz ve anonim danışmanlık hizmeti.
- ▶ www.gegen-zwangsheirat.ch: Zorunlu evliliklerle mücadele için federal kampanya.

KAYITLI PARTNERLİK

Eşcinsel çiftler, partnerliğini kaydettirerek kabul ettirebilirler. Schaffhausen Nüfus İdaresi size gereken adımlar hakkında bilgi verir.

- ▶ www.pinkcross.ch: İsviçre Gayler teşkilatı, geniş kapsamlı danışmanlık hizmeti.
- ▶ www.los.ch: İsviçre lezbiyenler teşkilatı.

BİR ÇOCUĞUN DOĞUMU

Bir çocuğun doğması birçok değişikliği beraberinde getirir. Schaffhausen bölgesinde sizi bu önemli olaya hazırlayan ve doğumdan sonra size eşlik edilen çok sayıda program vardır. Her doğumun Schaffhausen Nüfus İdaresine bildirilmesi gerekir. Çocuk hastanede doğmuşsa, hastane doğumu nüfus idaresine bildirir. Evlerde yapılan doğumlarda, doğum yaptıran ebe çocuğun doğumunu bildirmeye yükümlüdür.

- ▶ www.stadt-schaffhausen.ch > Finanzreferat > Zivilstandsamt > Geburt: Doğum kaydı ve gereken evraklar ile ilgili bilgilendirme föyü.
- ▶ www.partnerschaft-schwangerschaft-sh.ch - Partnerlik ve gebelik için danışmanlık merkezi (Beratungsstelle für Partnerschaft und Schwangerschaft): Çiftlere yönelik danışmanlık, yaşam danışmanlığı, gebelik, doğum ve doğum kontrolü ile ilgili bilgiler.
- ▶ www.geburtshaus-sh.ch: Doğum hazırlığı, lohusa refakati, doğum sonrası eski hale dönme önlemleri ile ilgili kurslar.
- ▶ www.hebammensuche.ch: Schaffhausen bölgesinde çalışan serbest ebelerin internet platformu.

EVLİLİK, AİLE VE ÇOCUKLAR

24

EĞİTİM, SAĞLIK VE GELİŞİM

İsviçre'de yeni doğan çocukların ilk dört yıl içerisinde çocuğun gelişimini kontrol etmek amacıyla sekiz önlüycü çocuk sağlığı muayenesi temel sağlık sigortası kapsamında öngörülmektedir. Aynı zamanda anne ve babalara yönelik danışmanlık merkezi ebeveynlere uzmanlığıyla eşlik eder. Küçük çocuklarla yaşam ile ilgili faydalı bilgileri ve önerileri Pro Juventute İsviçre'nin birçok dile çevrilmiş olan ebeveyn mektuplarında yer alır. Schaffhausen Ebeveyn Eğitim Merkezi, düzenli olarak eğitim ile ilgili konuşmalar ve kurslar organize eder. Çocuklarınızın eğitimi ve gelişimi ile ilgili sorularınızda veya okulda sorunların yaşanması halinde, sizinle birlikte çözümler arayacak olan danışmanlık merkezlerine başvurabilirsiniz.

- ▶ www.spitex-sh.ch > Mütter- & Väterberatung: Çocuğunuzun (0-5 yaş arası) sağlığı, gelişimi ve eğitimi ile ilgili sorularda danışmanlık hizmeti verir.
- ▶ **Schaffhausen Kantonu Ebeveyn Eğitim Koordinasyonu (KES) (Koordination Elternbildung Kanton Schaffhausen (KES)):** Eğitim konularında kurslar ve konuşmalar. Etkinlik takvimi yılda 2 kez yayınlanır.
- ▶ www.sh.ch > Erziehungsdepartement > Primar- und Sekundarstufe I - Okul Sorunlarını Tespit Etme ve Danışmanlık Merkezi (SAB) (Schulische Abklärung und Beratung (SAB)): Öğrenme ve performans sorunları, iletişim veya motivasyon zorlukları veya sıradışı sosyal davranışları olan çocuklarda sorun giderme ve danışmanlık hizmeti.
- ▶ www.hlf-fruehbereich.ch - Küçük Çocuklara Yönelik Sağaltıcı Pedagoji ve Logopedi Uzmanlık Merkezi (Fachstelle für Heilpädagogik und Logopädie im Frühbereich): Doğumdan anaokulu yaşına kadar olan çocuklar için teşhis, danışmanlık ve tedavi hizmeti.
- ▶ www.spitaeler-sh.ch > Kinder- & Jugendpsychiatrie - Genç ve Çocuklara Yönelik Psikiyatri Merkezi (KJPD) (Kinder- und Jugendpsychiatrischer Dienst (KJPD)): Genç ve çocuklar ile bunların ailelerin psikolojik gelişimi için uzmanlık merkezi. KJPD, teşhis ve tedavi dışında ebeveynler ve profesyonel kişilere danışmanlık hizmeti de verir.

- ▶ www.sh.ch > Private > Persönliches und Familie - Gençlere Yardım Merkezi (Jugendhilfe): Genç ve çocukların gelişimi risk altında olduğunda başvuru ve koordinasyon merkezi.
- ▶ www.jash.ch/Jugendberatung: Aile, okul veya işyerinde sorunlarda danışmanlık ve eşlik etme hizmeti. Bu program 12-24 arası genç çocuk ve yetişkinlere, ayrıca onların ailelerine, ebeveynlerine, öğretmenlerine ve ustalarına yöneliktir.
- ▶ www.projuventute-sh.ch - Schaffhausen Bölgesi Pro Juventute (Pro Juventute Region Schaffhausen): Aileler için etkinlikler, ailelere maddi destek sağlanması ve daha fazlası. Pro Juventute ebeveyn mektubu: Beslenme, bakım, gelişim ve eğitim ile ilgili pratik bilgiler. Birçok dile çevrilmiştir. Çocuk birinci yaşını tamamlayana kadar ayda bir, sonrasında üçüncü yaşını tamamlayana kadar iki ayda bir, daha sonra altıncı yaşını bitirene kadar yılda üç kez gönderilir.
- ▶ www.teddybär-sh.ch - Ayıcık Uzmanlık Merkezi (Fachstelle Teddybär): Ebeveynler ve çocuklar için psikolojik danışmanlık merkezi.
- ▶ www.doktor.ch/kinderaerzte > Kanton Schaffhausen: Schaffhausen Kantonundaki çocuk doktorları.

AİLE DIŞI BAKIM VE EĞİTİM

Aileler için Schaffhausen Kantonunda aileyi tamamlayıcı ve destekleyici çok sayıda farklı programlar sunulmaktadır. Bunlar danışmanlık merkezlerinden çocuk bakıcılığı hizmetine, bebe ve oyun gruplarından günlük kreşlere ve öğrenci bakım yerlerine kadar uzanır.

Aileyi tamamlayıcı bakım

Aileyi tamamlayıcı bakım için Schaffhausen'de günlük kreşler, öğrenci bakım yerleri ve öğle yemeği programlarından yararlanılabilir. İhtiyaca göre çocuklar orada tam gün veya birkaç saat bakılır. Bütün sunulan programlar ücrete tabidir. Bazı beldelerde bu kurumlar maddi kaynaklarla desteklenmektedir. Belediyeniz çevrenizde bulunan buna benzer programlar ve ücretlere katkı olanakları hakkında bilgi verecektir.

EVLİLİK, AİLE VE ÇOCUKLAR

- ▶ www.kinderbetreuung.stsh.ch - Schaffhausen Belediyesi'nin günlük kreşler, öğrenci bakım yerleri, öğle yemeği programları ve çocuk bakımı ile ilgili diğer programlar hakkında bilgi portalı.
- ▶ www.zweidihei.ch - Çocuk bakım derneği: Ailelerin yanında günlük çocuk bakımı.
- ▶ www.ropeskreuz-sh.ch >Entlastung und Betreuung - Schaffhausen Kızılhaç Şubesi (Rotes Kreuz Schaffhausen): Ailelere yük hafifletici hizmetler, çocuk bakıcısı temini.
- ▶ **Kantonda Erken Destek Konusunda Aracılık ve Koordinasyon Merkezi:** Bu uzmanlık merkezi anaokulu çağındaki çocuklar için çocuk bakımı, gelişim teşhisleri ve ebeveynlere yönelik programlar hakkında bilgi verir. Adres s. 39

Oyun Grupları

Oyun gruplarında çocukların dilsel ve sosyal yetenekleri daha kreşe başlamadan önce oyun oynayarak desteklenir. Oyun grupları genellikle haftada iki kez 2-4 saat boyunca bir araya gelir. Schaffhausen'deki oyun grupları çok çeşitlidir; örneğin ormanda veya bir çiftlikte bir araya gelenler olduğu gibi, dilsel gelişime önem verenler de vardır.

- ▶ www.spielgruppen-sh.ch - Schaffhausen Oyun Grupları Uzmanlık ve İletişim Merkezi (Fach- und Kontaktstelle Spielgruppen Schaffhausen): Oyun gruplarının listesi ve oyun grupları hakkında genel bilgiler.

MuKi (Anne-Çocuk) ve VaKi (Baba-Çocuk) Jimnastiği

Anne-Çocuk ve Baba-Çocuk jimnastiği, 3-5 yaş arası küçük çocukları olan anne ve babalara yöneliktir. Jimnastik kurslarında sağlık ve hareket kabiliyeti oyun havasında desteklenir. Belediyenizden sunulmakta olan programlar hakkında bilgi alabilirsiniz.

DİL EDİNİMİ

Birçok ebeveyn, yeni çevrelerinde çocuklara hangi dili öğretmeleri gerektiği konusunda emin değildir. Araştırmalara göre, ebeveynlerin çocuklarıyla birincil (ana) dilini konuşmaları ve bu dili geliştirmeleri gerekir. Aynı zamanda çocuklarının çevrede konuşulan dili edinmelerine destek olabilirler. Bunu da çocuklarının başka çocuklarla buluşmalarını sağlayarak, örneğin bir oyun grubuna ya da kreşe göndererek, yapabilirler.

- ▶ www.integres.ch >Kinder & Jugendliche >Sprachförderung: Schaffhausen bölgesinde dilsel gelişimi destekleyici programlar. Ayrıca Almanca ile anadilin edinilmesi ile ilgili tavsiyeler içeren broşürleri buradan indirebilirsiniz.

25

GENÇLERE YÖNELİK PROGRAMLAR

Schaffhausen Kantonu gençlerin sorunlarına yakından eğilir. Gençler komisyonu belediyeleri ve gençlere yönelik çalışan derneklerin çalışmalarını koordine eder ve bilgi akışı ve danışmanlık hizmeti sağlayarak onları destekler. Schaffhausen şehrinde gençlere yönelik destekleyici çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar sosyal işler bölümü tarafından yürütülür. Gençlerin sosyal-kültürel entegrasyonunu ve katılımını sağlamak amacıyla gençlere yönelik çalışmalar birçok semtte farklı projeleri düzenler.

- ▶ www.juko-sh.ch - Schaffhausen Kantonu Gençler Komisyonu (Jugendkommission Kanton Schaffhausen): Belediyeleri ve gençlere yönelik çalışan derneklerin çalışmalarını koordine eder ve bilgi akışı ve danışmanlık hizmeti ile destek sağlar.
- ▶ www.jash.ch >Jugendarbeit - Schaffhausen Belediyesi'nin Gençlere Yönelik Çalışma Birimi (Jugendarbeit der Stadt Schaffhausen): Etkinlikler ile ilgili bilgiler.
- ▶ www.vjps.ch - Gençler Konuları, Önleyici Tedbirler ve Bağımlılıkta Yardımlaşma Derneği (Verein für Jugendfragen, Prävention und Suchthilfe): Sağlık desteği, önleyici tedbirler ve bağımlılık danışmanlığı için uzmanlık merkezi.
- ▶ www.jupa-sh.ch - Schaffhausen Gençler Parlamentosu (Jugendparlament Schaffhausen): Gençler için siyasi katılım platformu.

26

SCHAFFHAUSEN KANTONUNDAKİ EĞİTİM SİSTEMİ

İsviçre'de eğitim sistemi kantondan kantona değişir. Schaffhausen Kantonunda çocuklar önce iki yıllık kreşe devam ederler. Sonrasında okula başlarlar. Zorunlu eğitim, ortaöğretimin 1. derecesinin tamamlanmasına kadar sürer. Ortaöğretimin 2. derecesine kadar eğitim ücretsizdir. Eğitim malzemeleri ortaöğretimin ikinci derecesinden itibaren ücrete tabidir.

ZORUNLU EĞİTİM SÜRESİ

Çocuklar en erken 4. yaşını tamamladıklarında kreşe başlarlar. Kreşte özellikle oyun havasında öğrenme, sosyal iletişim ve dilsel gelişime önem verilir. İlköğretim okuluna çocuk 6 yaşındayken başlar. İlköğretim normalde altı yıl sürer. Sonrasında ortaöğretimin 1. derecesine başlanır (Realschule veya Sekundarschule) Engelli çocuklar ya bir engelli okuluna gönderilir ya da düzenli sınıflara dahil edilerek eğitim görürler.

OKUL VE EBEVEYNLER ARASINDA İŞBİRLİĞİ

Ebeveynler çocuklarının eğitiminden ve meslek edinmelerinden sorumlu olan başlıca kimselerdir. Onlar çocuklarını okula göndermeye ve onların okula devam etmelerini, ders programına ve okul tüzüğüne uymalarını kontrol etmeye yükümlüdür. Ayrıca çocuklarının ev ödevlerini yapmalarını ve bunun için gereken koşulları sağlamayı temin etmek zorundadır.

Okul ve ebeveynlerin arasındaki işbirliği İsviçre'de merkezi önem taşır. Ebeveynler okul tarafından düzenli olarak görüşmelere ve veliler toplantılarına çağırılır. Bunlara katılmanız, çocuklarınıza okul eğitimi süresince etkili bir şekilde eşlik etmeniz ve okulda sorun yaşamayı veya meslek seçiminde birlikte çözümler bulunması için önemlidir.

► www.sh.ch > Schaffhausen Kantonu Eğitim Departmanı: Okul konuları ile ilgili bilgiler. Çocuklarınızın okulu ile ilgili özel sorularda lütfen doğrudan ikamet ettiğiniz belediyeye başvurunuz.

ZORUNLU OKUL EĞİTİMİ

Anaokulu	İlköğretim	Ortaöğretim 1	Ortaöğretim 2	Yüksek tahsil
Kreş	İlköğretim okulu	Ortaöğretim okulu (Realschule)	Lise (Kanton okulu) Meslek lisesi Meslek eğitimi Meslek lisesi Yüksek tahsil yeterlilik diploması	Üniversite Teknik Üniversite Uygulamalı Üniversite Meslek Yüksekokulu
2 yıl	6 yıl	2-3 yıl	2-4 yıl	2-6 yıl

İKİNCİ DİL OLARAK ALMANCA VE ALMANCA ENTEGRASYON SINIFI

Çocuğunuz çok az Almanca bilgisi olduğu veya hiç Almanca bilmediği halde okula kaydolursa, okul farklı destek türlerini sunar. Uygun önlemler öğretmen ve ikinci dil olarak Almanca eğitiminden sorumlu kişi tarafından kararlaştırılacaktır. Çocuklar genellikle düzenli sınıflara entegre edilir ve ek olarak Almanca eğitimi alırlar. Daha büyük çocuklar genellikle ilk olarak yoğun Almanca eğitimi verilen sınıflara devam ederler. Daha sonra düzenli sınıflara entegre olurlar.

- www.schule.sh.ch >Sonderpädagogik Regelschulbereich >Deutsch als Zweitsprache: Yabancı dilli çocuklara düzenli eğitim kurumlarında sağlanan birincil ve devam eden dil desteği ile ilgili bilgiler.

ANAVATANIN DİLİ VE KÜLTÜRÜ HAKKINDA EĞİTİM

Yabancı dilli öğrencilerin birincil dili/ana dilini iyi bilmeleri, başka dilleri öğrenmelerini kolaylaştırır. Bazı konsolosluklar ve özel kurumlar bu nedenle yabancı dilli çocuk ve gençlere anavatanlarının dilleri ve kültürleri ile ilgili kurslar sunmaktadır. Çoğu kurslar 2. sınıftan sonra başlar. Tamilce dil/kültür eğitimi ilk kreş yılında başlar. Kurslara kayıt okullar üzerinden gerçekleşir (istisna: Tamilce). Anadil/kültür eğitiminin notu her yarıyıl verilen okul karnelerine yazılır.

- www.schule.sh.ch >Unterricht >Fachbereiche >Sprache und Kultur: Anadil/kültür eğitimi ile ilgili bilgiler ve başvuru formları.

ÖZEL OKULLAR

Schaffhausen'de bir takım özel okul alternatif okul sistemlerini uygulamaktadır. International School of Schaffhausen ISSH örneğin, International Baccalaureate Organization (IBO) müfredat programına göre çalışır; ders dili İngilizcedir. Steiner okulu ise Waldorf sistemini uygular. Stadtrandschule okulu ise 1.-9. sınıflarında tam gün eğitim veren bir okuldur.

- www.issch.ch: International School of Schaffhausen (International School of Schaffhausen), 3. yaştan Diplomaya kadar bütün eğitim seviyeleri (sınıflar).
- www.steinerschule-sh.ch/steinerschule: Schaffhausen Steiner Okulu
- www.atelier-a.ch >Berufsausbildung >Stadtrandschule: 1.-9. sınıflar için tam gün eğitim veren okul.
- www.schuleamlindenplatz.ch: 6.- 9. sınıflar için tam gün eğitim veren okul

EĞİTİM VE YÜKSEK TAHSİL

28

DEVAM EDEN OKULLAR VE MELEK EĞİTİMİ - 2. DERECEDE ORTAÖĞRETİM

Gençler zorunlu eğitimden sonra devam eden bir okulu veya bir meslek eğitimini tamamlayabilirler. Meslek edimi İsviçre okul sisteminin önemli bir parçasıdır.

Mesleki temel eğitim, bir mesleğin ifa edilmesi için gereken temel bilgi ve becerilerin edinilmesi amacıyla takip eder. İsviçre'de "ikili" meslek eğitim sistemi uygulanmaktadır. Bu terim işletme içi ve meslek lisesinde paralel eğitimi kasteder. Gençlerin yaklaşık %70'i bu yolu seçerek meslek hayatlarına başlarlar. Meslek eğitimi yapmak için bir işletme ile çıraklık sözleşmesi şarttır. Meslek eğitimine paralel olarak veya meslek eğitimi tamamlandıktan sonra, Meslek lisesi yüksek tahsil yeterlilik diploması elde edilebilir. Meslek lisesinden alınan yüksek tahsil yeterlilik diploması ile uygulamalı üniversitelere giriş hakkına sahip olunur.

İki temel eğitim arasında ayrım yapılır:

1. Yeterlilik Diploması Üç ila dört yıl süren temel eğitim genellikle çıraklık sınavı ile sona erer ve bunun sonucunda Konfederatif Yeterlilik Diploması elde edilir. Konfederatif Yeterlilik Diploması, ileri genel eğitimin tamamlanmasıyla birlikte yüksek tahsil yeterlilik diploması olarak kabul edilir.

2. Meslek diploması: İki yıllık temel eğitim genellikle bir sınavla sona erer ve bunun sonucunda Konfederatif Meslek Diploması elde edilir. Bu eğitim, derslerin pratik becerisi olan öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde düzenlenmiştir.

Kanton Okulunu (Lise) okuyup yeterlilik diplomasını almak, üniversitelere kabul edilmek için şarttır.

Meslek Lisesinde verilen üç yıllık genel eğitim ve bir yıllık stajdan sonra, bir uygulamalı üniversitede yüksek tahsil alma hakkını veren mesleki yeterlilik diploması verilir.

- www.berufsbildung-sh.ch - Schaffhausen Kantonu Meslek Eğitimi Departmanı (Abteilung Berufsbildung Kanton-Schaffhausen): Mesleki eğitim ve ileri eğitim ile ilgili bilgiler ve danışmanlık; çıraklık sözleşmesi ve çıraklık hususlarında yardım.
- www.kanti.sh.ch: Schaffhausen Kanton Okulu (Kantonsschule Schaffhausen) ile ilgili bilgiler. Schaffhausen Kanton Okulunda iki dilli (Almanca-İngilizce / Almanca-Fransızca) yeterlilik diploması elde edilebilir.

YÜKSEK TAHSİL

İsviçre'de yüksek tahsil almak için çok sayıda olanak mevcuttur. Meslek eğitimi veya lise tamamlandıktan sonra alınabilen yüksek tahsil ücrete tabidir (üniversite, teknik üniversite, pedagojik üniversite, uygulamalı üniversite, meslek yüksekokulu).

MESLEK SEÇİMİ VE İLERİ EĞİTİM İLE İLGİLİ BİLGİLENDİRME VE DANIŞMANLIK

Meslek bilgilendirme merkezi (BIZ) Schaffhausen toplumuna meslek seçimi, devam eden mesleki kariyer ve ileri eğitim olanakları konularında bilgilendirmek ve danışmanlık hizmeti vermek üzere açıktır. Ana sayfasında ve Herrenacker 9 adresindeki BIZ'te, çok sayıda meslek tablosu incelenebilir. Hizmet binası ziyaret edilerek, randevu almaksızın danışmanlık hizmeti alınabilir. Daha ileri giden sorular varsa bir danışmanlık randevusu kararlaştırılır. Schaffhausen Kantonunda yaşayan, 20 yaşına kadar olan gençler için danışmanlık hizmeti genellikle ücretsiz verilir. Yetişkinler ise kariyer danışmanlığından yararlanabilirler. Schaffhausen Kantonunda yaşayan kişiler için, birer saatlik ilk üç danışmanlık hizmeti ücretsiz verilir. Daha sonraki danışmanlıklar ücrete tabidir.

- www.biz-sh.ch - Schaffhausen Kantonunun Mesleki Bilgilendirme Merkezi (BIZ) (Berufsinformationszentrum (BIZ) des Kantons Schaffhausen): Meslek, yüksek tahsil ve kariyer danışmanlığı. Ara programların tercih edilmesi için bilgilendirme.

ARA PROGRAMLAR

Zorunlu eğitimden sonra doğrudan mesleki temel eğitim ya da ileri eğitim veren bir okula gitmeyenler, bir ara programa katılabilirler. Mesleki Bilgilendirme Merkezi (BIZ) size uygun programı seçmede danışmanlık eder. Schaffhausen Meslek Eğitim Merkezi (BBZ), mesleğe hazırlık yılında farklı modeller sunar. Zorunlu okulu İsviçre dışında veya sadece kısa süreyle İsviçre'de tamamlamış olan yabancı uyruklu gençler için Schaffhausen'de İsviçre İşçi Yardım Kurumu SAH Schaffhausen'in JUMA-B kursu ve bu kursun devamında Schaffhausen Meslek Eğitim Merkezinin (BBZ) entegrasyon kursu sunulmaktadır. Bu programların amacı, İsviçre'de mesleki temel eğitime girişi sağlamaktır.

- www.bbz-sh.ch: Özellikle yabancı uyruklu gençler için BBZ entegrasyon kursu olmak üzere mesleğe hazırlık yılının farklı programları hakkında bilgiler.
- www.sah-sh.ch: İsviçre İşçi Yardım Kurumu SAH Schaffhausen'in JUMA-B kursu (Schweizerisches Arbeiterhilfswerk SAH) ve sosyal ve mesleki entegrasyon için çok sayıda eğitim ve destek programı.

30

DOKTOR BAKIMI

İsviçre'de yaşayan çoğu kişinin bir ev doktoru vardır. Ev doktoru sağlık sorunlarında başvurulan ilk kişidir. Schaffhausen'de iki tane hastane bulunur: bir kamu kuruluşu olan kanton hastanesi ve özel hastane Belair. Hastaneye sevk genellikle ev doktoru tarafından yapılır. Muayene saatlerinin dışında, acil durumlarda ayrıca kanton hastanesinin acil muayenehanesi veya acil servisine başvurulabilir.

- ▶ www.aerzte-schaffhausen.ch - Schaffhausen Kantonu Hekimler Birliği (Kantonale Ärztesellschaft Schaffhausen): u.a. Schaffhausen'de çalışan hekimlerin iletişim bilgileri.
- ▶ www.hausarztverein.ch - Schaffhausen Ev Doktoru Derneği (Hausarztverein Schaffhausen): Bölgenizde çalışan ev doktorlarına iletişim.
- ▶ www.spitaeler-sh.ch: Kantonun kamuya ait sağlık kuruluşlarının ortak bir internet platformu vardır. Bu sitede kanton hastanesi, psikiyatri ve bakım merkezi ve çocuk ve genç psikiyatrisi ile ilgili bilgiler bulabilirsiniz.
- ▶ www.hirslanden.ch > Kliniken und Zentren > Klinik Belair - Schaffhausen Belair Özel Hastanesi.

ACİL SAĞLIK DURUMLARI

Schaffhausen Kantonunda mobil acil servis bağımsız çalışan hekimler tarafından sağlanır. Normal çalışma saatleri içerisinde lütfen acil durumlarda da ev doktorunuza başvurunuz. Onların bulunmaması durumunda nöbetçi doktorun adını ve telefon numarasını öğrenebilirsiniz. Çalışma saatlerinin dışında, Schaffhausen Kanton Hastanesinin Acil Servisinde bulunan Schaffhausen Acil Muayenehaneye başvurabilirsiniz.

- ▶ **Schaffhausen Acil Muayenehane:** Acil sağlık servisi, tel.: 052 634 34 00 Acil muayenehanenin çalışma saatleri: Pazartesi - Cuma: Saat 18 - 22 arası ve Cumartesi, Pazar ve Tatil günlerinde: Saat 09 - 22 arası
- ▶ **Acil yardım çağrı hattı, tel. 144**

SAĞLIK VE KAZA SİGORTASI

Yurtdışından taşındığınızda, 3 ay içerisinde bir sağlık ve kaza sigortası yaptırmalısınız. Başka bir kantondan buraya taşındıysanız, yeni ikamet yerinizin belediyesine 30 gün içerisinde sigorta kartınızı ibraz etmelisiniz. Sağlık sigortaları genel kural olarak sizi temel sağlık sigortası kapsamında sigortalatmak zorundadır. Çalışan kişiler genellikle kazaya karşı sigortalı olur. İki kez sigortalanmaya dikkat ediniz. Temel sağlık sigortası, Schaffhausen kamu hastaneleri ve Hirslanden Grubuna ait Belair hastanesinin genel sağlık servislerindeki hekimlerde yapılan tedaviyi karşılar. Ancak tedavi ücretlerinin bir kısmı daima hastanın kendisi tarafından ödenmelidir (şubeye göre ve katkı payı oranına göre değişir). Devlet düşük gelirli sigortalı bireylere, çiftlere ve ailelere prim indirimlerini sağlar. Kantonunun Sosyal Sigortalar Dairesi, prim indirimini başvurularını değerlendirir. Temel sağlık sigortasına ek olarak her birey ek sigortalar yaptırarak, örneğin hastanede özel bölümlerde tedavi edilmek gibi ek hizmetleri sigorta kapsamına alabilir.

- ▶ www.bag.admin.ch - Sağlıktan Sorumlu Federal Daire (BAG) (Bundesamt für Gesundheit (BAG)): Sağlık, sigorta konulu bilgiler.
- ▶ www.svash.ch - Schaffhausen Sosyal Sigorta Dairesi (Sozialversicherungsamt Schaffhausen): Başvuru formlarının temini, prim indirimleri ve sosyal sigortalar ile ilgili bilgiler.
- ▶ www.praemien.admin.ch: Temel sağlık sigortası için sağlık sigortası prim karşılaştırılması.
- ▶ www.migesplus.ch > Gesundheitswegweiser - İsviçre Sağlık Rehberi: Sağlıktan sorumlu Federal Daire ile İsviçre Kızılhaç Örgütünün işbirliği ile, sağlıkla ilgili bütün konuları ele alan ve birçok dile çevrilmiş olan sağlık broşürü.

AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI

Dış tedavileri, birkaç tedavi müstesna, zorunlu sağlık sigortasının hizmet kapsamı dışındadır. Dolayısıyla çoğu diş hekimi masrafları hastanın kendisi tarafından ödenmelidir. Çocuklar için özel bir diş sağlığı sigortası yaptırılabilir.

Schaffhausen Kantonunda, çocuklar ve gençler Okul Dış Kliniği hizmetlerinden yararlanabilirler. Okul Dış Kliniği, kreş çocuklarında ve öğrencilerde yıllık muayeneler yapar. Muayene ücretsiz ve zorunludur. Okul Dış Kliniğinin bütün diğer hizmetleri Kanton hükümeti tarafından mad-di kaynaklarla desteklendiği için bunlar düşük fiyatlara sunulmaktadır.

Önleyici bakım asistanları kreşleri, ilköğretim okulları ve ortaöğretim okullarını ziyaret ederek, çocuklara ağız hijyeni ve doğru beslenme hakkında dersler verir.

- www.schulzahnklinik.ch - Schaffhausen Kantonu Okul Dış Kliniği (Schulzahnklinik Kanton Schaffhausen): Muayeneler ve tedavilerin dışında önleyici diş sağlığı tedbirleri hakkında da bilgiler yer alan site.

SCHAFFHAUSEN KANTONUNDA YARDIM VE BAKIM HİZMETLERİ

Kronik hastalıklar veya malullük, bedensel sorunların dışında günlük yaşamda da bir takım zorlukları beraberinde getirir. Yaşlı insanlar da yeni zorluklarla karşı karşıya olur. Evde bakım ve yardım hizmetlerinin yanı sıra, yaşlılar ve bakım evleri, yaşlılar siteleri gibi alternatif mesken türleri de vardır. Schaffhausen'de Pro Senectute veya Pro Infirmis gibi çok sayıda danışmanlık merkezleri ve ayrıca Spitex veya Kızıllaç Örgütünün sizi günlük yaşamın zorluklarını aşarken destekleyebilen yardım hizmetleri vardır.

- www.sh-prosenectute.ch - Schaffhausen Kantonu Pro Senectute (Pro Senectute Kanton Schaffhausen), Yaşlı insanlar için sosyal danışmanlık ve evde yardım hizmeti.
- www.proinfirmis.ch - Thurgau-Schaffhausen Pro Infirmis (Pro Infirmis Thurgau-Schaffhausen): Engelli insanlar ve onların yakınlarına, emeklilik yaşına kadar (kadınlar 64/erkekler 65 yaş) danışmanlık ve destek hizmeti.
- www.spitexsh.ch - Schaffhausen Kantonu Spitex Birliği (Spitexverband Kanton Schaffhausen): Spitex'in sunduğu hizmetler, sağlık ve hasta bakımından ev yardımına veya mobil yemek servisine kadar uzanır.
- www.rotekreuz-sh.ch: Schaffhausen Kızıllaç Örgütü (Rotes Kreuz Schaffhausen) sağlık, sosyal ve entegrasyon konularında farklı hizmetler ve yardımlar sunar. En önemli hizmetleri arasında ambulans, acil çağrı sistemi ve Kızıllaç yardım hizmetleri sayılabilir.
- www.pallnetz.ch: Palyatif Bakım Ağı Zürih-Schaffhausen.
- www.migesplus.ch: Sağlık sisteminin farklı konuları hakkında bildiri ve broşürler, birkaç dilde.

REKREASYON VE KÜLTÜR

32

SCHAFFHAUSEN'İ KEŞFETMEK

Schaffhausen bölgesi çok çeşitli keşif turlarına davet çıkarır. Schaffhausen ve Stein/Ren arasındaki değişken Ren Havzası coğrafyası, eşsiz bir doğa deneyimi yaşatır. Yaz aylarında Schaffhausen halkının yarısı, kıyı boyunca sıralanan çok sayıda Ren havuzlarından birinde Ren nehrinin serinletici sularının keyfini çıkarır. Mevsimler değiştiğinde Rheinfal şelalesinin etkileyici gücü ve güzelliği nefes keser. Özellikle ayaz kış aylarında tüm cazibesini gözler önüne serer. Yaz aylarında ise şelalenin akışı bir havai fişek gösterisi ile kutlanır. Yayvan tepelerden, Randen ve Reiat bölgelerindeki ormanlardan oluşan coğrafya, doğa yürüyüşlerine, dolaşmaya ve piknik yapmaya davet eder. İyi derecede gelişmiş bisiklet yolları ağı bisiklet turları için idealdir.

- ▶ www.schaffhauserland.ch: Schaffhauserland Turizm (Schaffhauserland Tourismus) çok sayıda gezilecek yerler, küçük yürüyüş parkurları ve güncel etkinlikler hakkında bilgi verir.
- ▶ www.kss.ch: KSS Rekreatyon Parkı (KSS Freizeitpark) yüzme, buz pateni kayma, plaj voleybolundan spa ve fitnese kadar çok sayıda spor olanaklarını sağlar.
- ▶ www.wanderland.ch: Çevrimiçi ortamda yol tarifleri ve yürüyüş haritalarını da içeren, bölgesel ve yerel yürüyüş parkuru önerileri.
- ▶ www.rheinfal.ch: Doğa harikası Rheinfal şelalesi ile ilgili etkinlikler ve rehberli turlar hakkında bilgiler.

DİNLENME VE REKREASYON

Günlük sosyal temaslar ve rekreasyon faaliyetleri, insanın kendini iyi hissetmesi için önemlidir. Bunlar dinlenmeye, öğrenmeye ve sağlığı korumaya yarar ve dost çevresinin büyümesini sağlar. Yeni ikamet yerinde kök salmaya yardım eder.

Mahalle ve Köy Yaşamı

Mahalleler ve köyler, ziyaret edebileceğiniz veya aktif olarak katılabileceğiniz şenlikler ve etkinlikler düzenler. En iyisi dostlarınız, akrabalarınız ve komşularınızdan bilgi alınız. Ayrıca mahalleler ve köylerde oyun bahçeleri, yüzme havuzları ve mahalle merkezleri gibi temasların kurulduğu, insanların karşılaştığı yerler vardır. Özellikle çevrenizdeki gelişmelerle ilgileniyorsanız ve mahalle ya da köyünüzdeki toplumsal yaşama katkıda bulunmak istiyorsanız, bir mahalle veya köy derneğinde hizmet verebilirsiniz.

Schaffhausen Kantonundaki beldeler, genellikle kendi adları altında güncel gelişmeler, siyasi ve idari konularda bilgilendiren internet siteleri vardır. Schaffhausen Belediyesinde ayrıca Mahalle Gelişim Müdürlüğü, Schaffhausen şehrinin mahallelerinde toplumsal birlikteliği, paylaşımı ve sosyal ağ oluşumunu destekleyen ve yaşam kalitesini artıran önlemler ve projelere destek verir. Bu bölüm farklı mahallelerde her yaş ve kökenden insanların bir araya geldiği, mahalle buluşmalarını düzenler.

- ▶ www.stadt-schaffhausen.ch > Stadtinfo > Quartiervereine: Schaffhausen mahallelerinde çok sayıda aktivite hakkında bilgiler.
- ▶ www.freiwilige.ch: Benevol Schaffhausen (Benevol Schaffhausen), gönüllü hizmet uzmanlık merkezi, yaşamın bütün alanlarında gönüllü hizmet verecek kişiler arar.
- ▶ www.jash.ch - Schaffhausen Mahalle Gelişim Müdürlüğü (Quartierentwicklung Schaffhausen).

Dernekler ve Kulüpler

Kantonda ve beldelerde, kadın, erkek, çocuk, genç ve yaşlı insanlar için en farklı dernekler mevcuttur. Örneğin izciler gibi gençlere yönelik dernekler, doğa bilimi veya tarih konulu dernekler, ulaşım dernekleri, satranç dernekleri, kadın dernekleri, müzik ve kültür dernekleri, siyasi partiler ve her türlü spor derneği. Ayrıca birçok beldede

ebeveyn-çocuk jimnastiği, sağlık jimnastiği, yaşlılar jimnastiği, korolar ve tiyatro grupları gibi faaliyetler söz konusudur. Sunulan hizmetler ve dernekler ilgi duyan herkese açıktır. Yeni üyelere her zaman sevinirler. İkamet ettiğiniz belediyeden farklı programlar hakkında bilgi alınız.

- ▶ *Belediyenizin web sitesinde yerel dernekler hakkında bilgi alabilirsiniz.*
- ▶ **www.integres.ch:** *Kantonumuzda çok sayıda yabancı ve kültür derneği vardır. Bunların listesini entegrasyondan sorumlu uzmanlık merkezinin internet sitesinde, yabancılar dernekleri başlığı altında bulabilirsiniz.*

Kültür

Schaffhausen bölgesinde çok çeşitli ve değişken bir kültür programı vardır. Şehir Tiyatrosu ve farklı beldelerdeki küçük sahne gruplarından bölgesel tiyatro festivallerine kadar burada capcanlı bir tiyatro ortamına katılmanız mümkündür. Schaffhausen ve Stein/Ren şehirlerindeki sinemaların çok çeşitli film programı, küçük ama bir o kadar seçkin film festivalleri ve Munotzinne hisar alanında düzenlenen görkemli açık hava festivali ile tamamlanır. Kanton sınırlarının çok ötesinde bilinen Allerheiligen Manastır Müzesi farklı galeriler, heyecan verici sergilere ev sahipliği yapar. Hallau'da bulunan Schaffhausen Şarapçılık Müzesi gibi yerel müzeler ise bölgesel yaşamın özellikleri, gelenekleri ve göreneklere hakkında bilgi verir. Schaffhausen Caz Festivali, çok sayıda müzik etkinlik yerleri veya yerel festivallerle her türden müzik sevenler aradığını bulabilir.

- ▶ **www.schaffhauserland.ch:** *Schaffhauserland Turizm (Schaffhauserland Tourismus) web sitesi gastronomi, spor, kültür ve diğer rekreasyon olanakları ve güncel etkinlikler hakkında bilgi sunar.*

- ▶ **www.nordagenda.ch/www.ausgang.sh:** *Schaffhausen Bölgesi için çevrimiçi etkinlik takvimi.*
- ▶ **www.blauburgunderland.ch:** *Şarap ve şarap bölgesi Blauburgunderland ile ilgili etkinlikler. Haftalık etkinlik takvimleri yerel gazetelere ilave olarak dağıtılır.*

33

Kütüphane ve Oyuncak Kütüphaneleri

Kütüphaneler günümüzde salt kitapların ödünç alındığı yerlerden çok öte yerlerdir. Bunlar herkesin serbestçe bilgi ve birikime erişimini sağlar. Münsterplatz meydanında bulunan şehir kütüphanesi ve Agnesenschütte kütüphanesi, Schaffhausen şehrindeki kamuya açık kütüphanelerdir. İstisnasız herkese açık olan bu kütüphaneler, özgür fikir gelişimini ve fırsat eşitliğini destekler, ders çalışma, karşılaşma ve fikir alışverişi için mekanlar sunar. Agnesenschütte kütüphanesi ayrıca çok dilli çocuk yayınlarını ve çocuk ile gençlere yönelik diğer medya ürünlerini ödünç verir. Kapsamında toplam 10 farklı dilde medya ürünleri bulundurulur. Üyelik ücretsiz olup bölgede yaşayan herkese açıktır. Agnesenschütte kütüphanesinin bulunduğu binada İsviçre'de Ludothek diye tabir edilen oyuncak kütüphanesi bulunur. Ludothek'lerde oyun ve oyuncaklar ödünç alınabilir. Hallau, Oberhallau, Neunkirch, Wilchingen, Schleithem, Neuhausen/Rheinfall, Stein/Ren ve Thayngen beldelerinde de kamuya açık kütüphaneler bulabilirsiniz.

- ▶ **www.bibliotheken-schaffhausen.ch:** *Bilgi ve eğlence yayınları, yabancı dilli kitaplar ve çok dilli bir çocuk bölümünü sunan kütüphane. Münsterplatz meydanındaki Şehir Kütüphanesi: Bütün araştırma konularında eski ve yeni yayınlar, ansiklopediler, büyük bir dergi arşivi. Kütüphanelerde ücretsiz internet erişimi (Wi-Fi dahil) vardır. Gemeindebibliotheken başlığı altında, beldenizdeki kütüphaneyi ve onun açılış saatleri hakkında bilgiler bulabilirsiniz.*
- ▶ **www.ludo.ch:** *Bölgedeki diğer oyun kütüphaneleri (Ludothek) içeren bir liste, örneğin Thayngen ve Stein/Ren şehirlerinde.*

GÜNLÜK İŞLER

34

ALİŞVERİŞ

Schaffhausen bölgesinde çok çeşitli alışveriş olanakları mevcuttur. Bakkallar, özel ürünlerin satıldığı dükkanlar, mağazalar ve alışveriş merkezleri gönlün isteyebileceği her şeyi beğeniyeye sunar; günlük ihtiyaç ürünlerinden moda ve saatler, ev eşyası ve takılara kadar. Stein/Ren ve Schaffhausen şehirlerinin iyi bir şekilde korunmuş eski mahalleleri otomobil trafiğine kapalı olup gezinmeye ve rahat ortamda alışveriş yapmaya davet çıkarır. Birçok beldenin internet sitesinde o beldedeki mağaza ve dükkanları içeren birer liste vardır. Schaffhausen'in eski mahallesinde alışveriş yapmak ile ilgili bilgileri Pro City'den edinebilirsiniz.

Açılış Saatleri

Dükkanların açılış saatleri farklılık gösterebilir. Dolayısıyla özellikle özel ürünler satan dükkanların açılış saatlerini öğreniniz. Ancak aşağıdaki saatlerde çoğu dükkanlar genellikle açık olur:

Pazartesi – Cuma: Saat 8.30 - 18.30 arası

Cumartesi: Saat 8.30 - 16.00 arası (bazen 18.00'e kadar)

Bakkallar ve gıda satan mağazalar genellikle daha erken açılır, bazı dükkanlar öğle saatlerinde kapalı olur, alışveriş merkezleri bazen saat 20.00'ye kadar açık olabilir.

Her perşembe gününde Schaffhausen şehrinde dükkanların saat 20.00'ye kadar açık olduğu bir akşam alışveriş düzenlenmesi vardır.

Fiyatlar

Etiketlerde gösterilen ürün fiyatları bağlayıcı olup içinde katma değer vergisi dahil olur. Genellikle nakit para, banka kartı veya Postcard kartıyla ödeme yapılır. Birçok dükkan ve mağaza, yaygın kredi kartı kuruluşlarının kredi kartlarını kabul eder.

Çiftlik Ürünleri

Rengarenk pazarlarda, çiftlik satış dükkanında veya çiftçi pazarında bölgeden gelen taze ürünleri alabilirsiniz.

Schaffhausen'de Haftalık Pazar, salı günleri, saat 7.00 - 11.00 arası ve cumartesi günleri, saat 7.00 - 12.00 arası kurulur

Schaffhausen Çiftlik Pazarı (Schaffhauser Bauernmarkt): Salı günleri, saat 8.00 - 12.00 arası, cuma günleri, saat 9.00 - 17.30 arası ve cumartesi günleri, saat 8.00 - 12.00 arası

Neuhaus Pazarı (Neuhauser Markt): Cuma günleri, saat 15.30 - 19.00 arası (kış aylarında saat 18:30'a kadar)

- www.procity.ch: Schaffhausen'de eski mahallede alışveriş kılavuzu.
- www.schaffhauserbauer.ch >In der Region: Schaffhausen çiftçilerinin ürünlerini doğrudan pazarlama kanalları hakkında bilgiler ve adresler. Çiftlik dükkanları ve pazar yerleri ile ilgili bilgiler.

RESMİ DAİRELER, POSTANE VE BANKALAR

Kantonun çoğu resmi daireleri Schaffhausen şehrinde bulunur. Kamu ve kanton dairelerinin çalışma saatleri farklılık gösterebilir. İkamet ettiğiniz belediye veya Schaffhausen Kantonunun internet sitesinde önceden bilgi alınız.

Posta hizmetlerini postane, posta acenteleri veya daha küçük beldelerde, ev servisi üzerinden sunar. Açılış saatleri yere bağlı olarak farklılık gösterebilir. En uzun açılış saatleri Schaffhausen Tren İstasyonundaki ana posta şubesinde geçerlidir: Pazartesi – cuma, saat 7.30 - 18.30 arası, cumartesi, saat 8.00 - 17.00 arası.

Schaffhausen Kantonunda farklı ulusal ve uluslararası bankalar bir veya birden fazla şube işletmektedir. Açılış saatleri farklılık gösterebilir. İlgili banka şubesinden bilgi alabilirsiniz.

- www.sh.ch: Kanton idaresi ve bütün belediyelere linkler içeren, kantona ait web sitesi.
- www.post.ch: Postanenin hizmetleri hakkında detaylı bilgi „Posta hizmetleri ve onların ücretleri“ (Preise und Angebote der Post) başlıklı broşürden edinilebilir. Broşür bütün posta şubelerinden temin edilebilir.

DEMOKRATİK SİSTEM

İsviçre demokrasisi, bireyin kendini ifade etmesi ve toplumsal hayata katılım göstermesi için çok sayıda olanak sağlar. Vatandaşlığı olarak, hem ulusal düzeyde, hem de Schaffhausen Kantonu ve yaşadığınız beldede tüm siyasi hakları elde etmiş olursunuz. Halk hakları da denen siyasi haklar ise, çok kapsamlıdır: Seçme ve seçilme hakkı, kampanya hakkı, referandum hakkı. Halk örneğin anayasayı değiştirmeyi önerebilir (kampanya hakkı) veya parlamentonun hazırladığı bir yasayı reddedebilir (referandum hakkı) İsviçre'de "egemen" den bahsedildiğinde, halk kastedilir. Siyasi haklar üç devlet düzeyinde ifade edilir. Konfederasyon, kantonlar ve belediyeler.

Seçimler ve Referandumlar

Konfederasyon, kanton ve kamu yönetimlerine ait parlamentolar ve yürütme organları her dört yılda bir halk tarafından seçilir. Seçimlerin dışında, seçme hakkı/yükümlülüğü olan vatandaşlar ayrıca belirli konularda karar vermek amacıyla sandık başına çağırılır. Yıllardan beri Schaffhausen Kantonundaki oy kullanma oranları İsviçre'deki en yüksek oranlardır. Bunun bir nedeni, Schaffhausen Kantonunda oy kullanma zorunluluğunun bulunmasıdır. Bir seçime katılmayanlar, seçim kanununa göre altı Franklık bir "kefaret" öder.

GÜÇLER AYRILIĞI

Devlet üç bölüme ayrılır. Parlamento (yasama), hükümet (yürütme) ve mahkemeler (yargı). Yasama organı yasaları kabul eder ve hükümeti ve idari organları denetler. Yürütme yasaları uygular, devleti yönetir ve idare eder. Yargı ise kararlar verir, cezalandırır ve korur. Her alan için konfederasyon, kanton ve belediyeler düzeyinde birbirlerinden ayrı kurumlar vardır.

Konfederasyon düzeyinde Federal Bakanlar Kurulu İsviçre hükümetini oluşturur. Bu kurul parlamento tarafından seçilir. Parlamento ise halk tarafından seçilir ve Ulusal Konsey ve Eyaletler Konseyi olmak üzere iki konseyden oluşur. Schaffhausen Kantonu Ulusal Konsey ve Eyaletler Konseyinde ikişer vekil ile temsil edilmektedir.

Federal mahkeme parlamento tarafından seçilir. Schaffhausen Kantonu ve beldelerinde güç ayrılığı aşağıdaki gibi düzenlenmiştir:

Yasama

Kanton: Yasaları kararlaştıran kanton kurumu Kanton Konseyidir. Konseyin 60 üyesi farklı beldeleri ve siyasi partileri temsil eder.

Belediyeler: Schaffhausen Belediyesinde yasama organı Büyük Şehir Encümenidir. Neuhausen/Rheinfall, Stein/Ren, Beringen ve Thayngen gibi bazı beldelerde bu fonksiyon şehir sakinleri meclisi tarafından yerine getirilir. Başka beldelerde ise bu organ belde sakinleri toplantısı olur.

Yürütme

Kanton: Kanton hükümeti, her biri bir departmandan (bakanlık) sorumlu olan beş bakandan oluşur. Hükümet başkanlığı, bir yıllığına bir kanton başkanı tarafından üstlenir. Belediyeler: Schaffhausen Belediyesinde yürütme organı Şehir Encümenidir. Stein/Ren şehrinde de bir şehir encümeni vardır, tüm diğer beldelerde ise yürütme fonksiyonu belde encümeni tarafından yerine getirilir.

36

YARGI

Üst Mahkeme, Schaffhausen Kantonundaki en yüksek mahkemedir. Bütün yasal alanlarda karar vermek ve kantonun bütün bağımsız yargı kurumlarını denetlemekten sorumludur. Bunlar örneğin kanton mahkemesi, tahsilat ve iflas dairesi, sulh yargı dairesi, kira işlerinde arabuluculuk yeri, çocuk ve yetişkinler koruma kurumu ve daha fazlasıdır.

- ▶ www.sh.ch >Verwaltung >Regierungsrat veya >Parlament veya >Gerichte: Kantonun yürütme, yasama ve yargı organları hakkında detaylı bilgiler.
- ▶ www.echo-ch.ch: İsviçre hakkında anlaşılır bilgiler.
- ▶ www.ch.ch: İsviçre ile ilgili detaylı ve güncel bilgiler.

YABANCILAR İÇİN SİYASİ KATILIM OLANAKLARI

Schaffhausen Kantonunda yabancı uyruklu kişiler sayılan hakları ifa edemiyor olmalarına rağmen, toplumsal yaşama katılmak ve toplumun geleceğinde belirleyici olmak için çok sayıda olanakları söz konusudur. Yabancı uyruklu bir kişi, bir mahalle derneğinde, yerel bir birlik, bir meslek kuruluşunda, bir spor kulübünde veya danışmanlık yapan bir komisyonda faaliyet verebilir. Yabancı uyruklu bir kişinin, İsviçreliler gibi dilekçe sunma hakkı vardır. Dilekçe sunma hakkı ile herkes belediye, kanton veya konfederasyon düzeyindeki kurumlara taleplerini, tenkitlerini veya şikayetlerini bildirebilir. Bu şekilde devlet organları tarafından alınan kararların etkilenmesi söz konusu olabilir.

VATANDAŞLIĞA GEÇİŞ

Vatandaşlığa geçerek İsviçre'de siyasi haklar elde edilir. İsviçre vatandaşlığını, İsviçre'de uzun süredir yaşayanlar talep edebilir. Normal ya da kolaylaştırılmış sürecin veya kolaylaştırılmış vatandaşlığa geçiş prosedürünün mü uygulanacağı hususu, esas olarak kişinin İsviçre'de yaşadığı süreler ve ikamet sebeplerine bağlıdır. Kolaylaştırılmış vatandaşlığa geçişte (çoğunlukla İsviçre vatandaşlarının eşleri için geçerli olur), vatandaşlığa geçiş talebi doğrudan Konfederasyon hükümetine iletilir; diğer hallerde Schaffhausen Kantonunda dilekçe ikamet edilen belediye kurumlarına iletilmelidir.

Vatandaşlığa geçme niyetinde olan bir kişinin aşağıdaki şartları haiz olduğu varsayılır:

- İsviçre'nin kamu, kanton ve devlet yapısına yerleşmiştir;
- İsviçre'nin yaşama alışkanlıkları, gelenek ve göreneklerine aşinadır;
- İsviçre hukuk düzenine saygı gösterir ve İsviçre'nin iç ve dış güvenliği için tehlike oluşturmaz;
- Yeterli düzeyde Almanca bilgisine sahiptir;
- Düzenli bireysel ve maddi şartlar altında yaşar.

(Schaffhausen Kantonunun Vatandaşlık Yasası, md. 6)

- ▶ www.sh.ch >Volkswirtschaftsdepartement - Yargı ve Kamu İdareleri Dairesi (Amt für Justiz und Gemeinden): Vatandaşlığa geçiş prosedürü hakkında bilgilerin sunulduğu ve vatandaşlığa geçiş talebi için bütün başvuru formlarının indirilebildiği site.

